

KOUVOLA

AKTIIVISTEN KAUPUNKI

Arviointikertomus 2024

Kouvolan kaupungin tarkastuslautakunta 6.5.2025 § 33

Sisältö

1. Puheenjohtajan tervehdys	3
2. Tarkastuslautakunta 2024	4
3. Sidonnaisuusrekisteri	7
4. Arviointikertomuksen 2023 vastauksien arviointi	8
5. Talous	9
6. Henkilöstö	15
7. Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen	19
8. Kaupunkikonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen	31
9. Kuulemiset	34
10. Loppuyhteenveto	47

Lähteet	48
----------------	-----------

Liite: Vuoden 2023 Arviointikertomuksen vastaukset

1. Puheenjohtajan tervehdys

Tarkastuslautakunnan silmissä vuosi 2024 alkaa olla paketissa. Aiempiin vuosiin vuoden suoritusta en pysty henkilökohtaisesti vertaamaan, sillä tulin valituksi tähän vasta viime kesäkuussa eli nipin napin vuoden verran tarkastuslautakuntaa on takana. Lautakuntatyö täällä Kouvolassa on ollut monipuolista ja etenevää. Osa lautakunnan jäsenistä omaa pitkän historian tarkastuksen parista ja osa on tuoreita, itse tosin olen kokoonpanon tuorein tällä saralla. Aiheet on herättäneet runsasta keskustelua ja kirvoittaneet rakentaviinkin loppupäätelmiin, joka taas ymmärtääkseni kuuluu olla tarkastuslautakunnan asian ydin.

Kuulemisiin kaupungin tytäryhtiöissä on lähtökohtaisesti vastattu tilanteen vaatimalla tasolla. On pyritty käymään yritysvierailuilla kuulemisten yhteydessä ja täten

saamaan laajemman käsityksen kustakin kohdepaikasta. Tätä käytäntöä suosittelen tulevaisuudessakin suosimaan, siinä synergiaedut voivat olla ihan konkreettisella tasolla. Lisäksi painotan aiempaa enemmän avoimuuden ja jäljitettävyyden nimeen. Osa kuulemisista oli hyvin avointa ja sulavaa, sellaista on miellyttävä kuunnella ja välttämättä tarkentaviin kysymyksiin ei ollut tarvetta perustavanlaatuisella tasolla. Kysymykset ovat usein aina perusteltuja ja niihin toivoisi saavat vastauksen tarpeen vaatiessa yleiselläkin tasolla myös kaupungin sisältä.

Toisinaan kuitenkin tuntuu, että tarkastuslautakunta on aliarvostettu toimielin, vaikka näin sen ei kuuluisi tietenkään olla. Tähän kasvojenkohotukseen olemme lautakuntana yrittäneet panostaa - kuulua ja tulla kuulluksi. Kysyä – ja saamaan vastauksia.

Kiitän nykyisiä läsnäolleita jäseniä ajatuksista ja siitä, että vaikka asioista ei aina ole oltu samaa mieltä, niin asiat ovat aiheuttaneet pientä vääntöä, ei ihmiset. Näkökulmia on esitetty runsaasti ja ne on sävyttäneet sopivasti tarkastuskertomuksen toteuttamista. Moniulottuvuus näkökannoissa pöydän ympärillä on rikkaus. Kiitos myös arviointipäällikölle asiantuntevasta ja kriittisestäkin lähestymistavasta vuorossa olleisiin toiminnan arviointeihin.

Mia Ylä-Outinen

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja
Kouvolan kaupunki

2. Tarkastuslautakunta 2024

Tarkastuslautakunnan suorittaman arvioinnin tavoitteena on tuottaa lisäarvoa ja tukea valtuuston päätöksentekoa tuottamalla ja hankkimalla uutta tietoa ja näkemystä kunnan taloudesta ja toiminnasta.

Tarkastuslautakunnan asemaa osana kunnan talouden-ohjausta voidaan kuvata seuraavasti:

KUNTASTRATEGIA

Valtuusto hyväksyy kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden pitkän tähtäimen tavoitteet.

TALOUSARVIOSUUNNITELMA

Valtuusto hyväksyy kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden lyhyen tähtäimen tavoitteet.

Toteuttaa kuntastrategiaa.

TILINPÄÄTÖS

Hallitus antaa tilinpäätökseen sisältyvässä toimintakertomuksessa selvityksen valtuuston hyväksymien tavoitteiden toteutumisesta.

Tilintarkastuksen jälkeen valtuusto vahvistaa tilinpäätöksen ja myöntää vastuuvapauden.

ARVIOINTIKERTOMUS

Tarkastuslautakunnan arvio, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

KUNNANHALLITUKSEN LAUSUNTO

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä arviointikertomuksen johdosta.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

1. valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
2. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
3. arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
4. huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
5. valvoa Kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
6. valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunnalla on kuntalain 124 §:n mukaan salassapitoa koskevien säännösten estämättä oikeus saada kunnan viranomaisilta tiedot ja nähtäväkseen asiakirjat, joita se pitää tarpeellisina arviointitehtävän hoitamiseksi.

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunta toimii suoraan valtuuston alaisena. Kouvolan kaupungin tarkastuslautakunnassa on yh-

deksän jäsentä, joista valtuusto valitsee lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Lautakunnan esittelijänä ja sihteerinä toimii arviointipäällikkö (hallintosääntö 9 §).

Valtuustokauden tarkastuslautakunnan jäsenet valittiin valtuuston kokouksessa 16.8.2021 (§ 95).

Lautakunnan kokoonpano 2024-2025

JÄSEN	VARAJÄSEN	
Mia Ylä-Outinen, puheenjohtaja 10.6.2024 alkaen	Jaana Keskitalo	
Katriina Vesala, varapuheenjohtaja	Sirpa Laari	
Tommi Bragge	Ari Ollila	
Esa Niemelä	Ville Lehtinen	
Juha Ripattila	Pertti Siivonen	
Janne Lehtonen	Usva Salminen	
Marita Rönholm	Essi Frimodig	
Karolina Eklund-Vuorela	Jaana Lehtilä	
Vesa Vainio	Tero Suutari	

Kuvassa etualalla lautakunnan puheenjohtaja Mia Ylä-Outinen, muut vasemmalta oikealle arviointipäällikkö Vesa Huuskonen, jäsenet Janne Lehtonen, Tommi Bragge, Katriina Vesala (varapj), Karolina Eklund-Vuorela, Esa Niemelä ja Vesa Vainio.

Katriina Vesala (KSS Energia Oy) ei esteellisyssäännöksistä johtuen ole osallistunut ko. yhtiön toiminnan arviointiin.

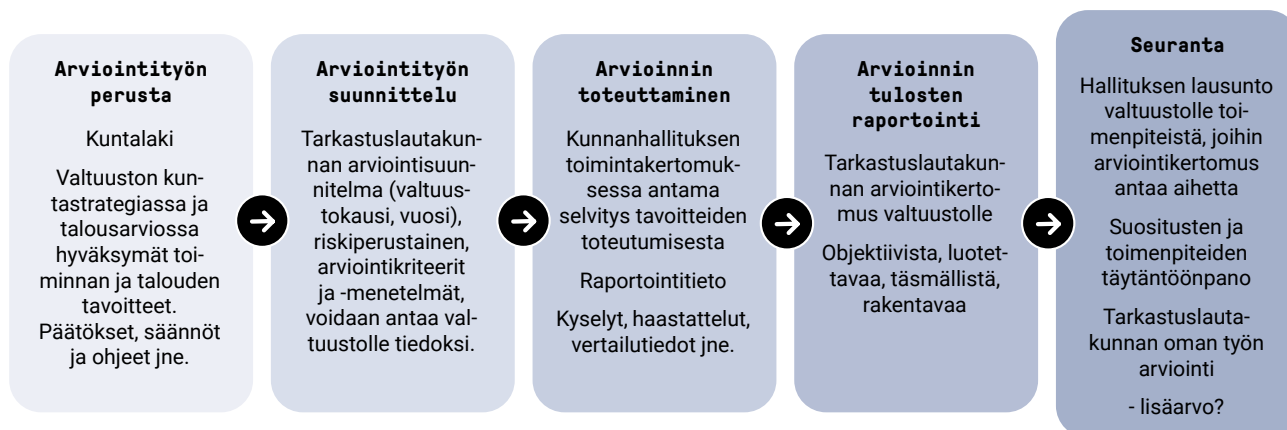
Tilintarkastusyhteisönä tilikaudella 2024 on BDO Oy, vastuullinen tilintarkastaja Partner, JHT, KHT Ulla-Maija Tuomela. Tilintarkastaja raportoi havainnoistaan tarkastuslautakunnalle kahdella väliraportilla ja loppuraportilla.

Tarkastuslautakunnan esittelijänä ja sihteerinä on toiminut arviointipäällikkö Vesa Huuskonen. Tarkas-

tuslautakunta on tehtävänsä toteuttamiseksi tehnyt työsuunnitelman mukaisesti yhteistyötä tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen kanssa. Tilikaudella kuulemiset ovat painottuneet tytäryhtiöihin. Kuulemisiin on kutsuttu toimitusjohtajan ohella yhtiön hallituksen puheenjohtaja.

Tarkastuslautakunnan arviointityö on osa kunnan johtamisjärjestelmää ja sen tulisi palvella kunnan toiminnan ja palvelujen kehittämistä.

Prosessina arviointityötä voidaan kuvata seuraavasti:

Tarkastuslautakunnan työskentely perustuu vuosittain laadittavaan arviointisuunnitelmaan ja työohjelmaan, joissa määritellään aikataulut, painopisteet ja käytettävät

menetelmät. Tarkastuslautakunta käsitteli tähän arviointikertomukseen liittyviä tilikauden 2024 asioita kokouksissa 13.8.2024-6.5.2025 välisenä aikana.

Syksy 2024

Pvm	Asia	Asiantuntijat	Huom!
13.8.2024	Tilintarkastuksen työohjelma vuodelle 2024	Tilintarkastaja Ulla-Maija Tuomela	
	Arviointikuuleminen 1: Kouvolan kaupungin kärki- ja edunvalvontahankkeet 2024-2027	Kaupunginjohtaja Marita Toikka Tekninen johtaja Hannu Tylli	
	Arviointikuuleminen 2: Kouvolan kaupungin investointiohjelma 2024-2027	Talousjohtaja Hellevi Kunnas Toimitilajohtaja Katja Ahola Kaupungininsinööri Anne Ahtiainen	
	Lautakuntatyöskentelyn arviointi tilikaudella 2023		
10.9.2024	Arviointikuuleminen 3: Kaakkois-Suomen Tieto Oy	Toimitusjohtaja Mika Lyytikäinen, hallituksen puheenjohtaja Arttu Kollanus	Vierailukäynti
	Tarkastuslautakunnan talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2025-2028		
8.10.2024	Arviointikuuleminen 4: Kouvolan Vesi Oy	Toimitusjohtaja Ari Mikkela, hallituksen puheenjohtaja Outi Kasurinen	Vierailukäynti
	Kouvolan kaupungin tilivelvollisten määrittely vuodelle 2025		
	Saapuneet vastineet vuoden 2023 arviointikertomukseen		
29.10.2024	Tilintarkastajan työohjelman mukainen väliraportti I/2024	Tilintarkastaja Ulla-Maija Tuomela	
	Jatkopykälä: Kouvolan kaupungin tilivelvollisten määrittely vuodelle 2025		
	Sidonnaisuusilmoitukset ja sidonnaisuusrekisteri		
19.11.2024	Arviointikuuleminen 5: Kouvolan Asunnot Oy	Toimitusjohtaja Jari Niemi, hallituksen puheenjohtaja Juhani Palmros	Vierailukäynti
	Kaupungin osavuosisikatsaus 1-9/2024	Talousjohtaja Hellevi Kunnas	
10.12.2024	Kaupungin talousarvio 2025 ja –suunnitelma 2025-2028	Talousjohtaja Hellevi Kunnas	
	Arviointikuuleminen 6: Kouvolan kaupungin tietohallinto, tietoturva ja tietosuojat	Tietohallintojohtaja Jari Väisänen	

Kevät 2025

Pvm	Asia	Asiantuntijat	Huom!
14.1.2025	Arviointikuuleminen 7: Kouvolan kaupungin kouluverkon kehittäminen	Sivistysjohtaja Veikko Niemi, opetus- palvelupäällikkö Johanna Lindstedt	
	Arviointikuuleminen 8: Joukkoliikenne, koulukuljetukset	Suunnittelu- ja projektipäällikkö Tapani Vuoren- tausta	
11.2.2025	Arviointikuuleminen 9: Elinvoimapaikalliset	Apulaiskaupunginjohtaja Tuukka Forsell	
	Tilintarkastajan työohjelman mukainen väli- ja lopputiedote II/2024	Tilintarkastaja Ulla-Maija Tuomela	
	Sisäisen tarkastuksen raportointi	Kehittämispäällikkö Karoliina Kanerva	
11.3.2025	Arviointikuuleminen 10: Kouvolan Rautatie ja Aikuiskoulutus Oy	Toimitusjohtaja Kari Tähti, hallituksen puheenjohtaja Janne Wall	Vierailukäynti
1.4.2025	Kouvolan kaupungin tilinpäätös 2024	Talousjohtaja Hellevi Kunnas	
	Henkilöstökertomus 2024	Henkilöstöjohtaja Päivi Karhu	
8.4.2025	Arviointikuuleminen 11: KSS Energia Oy	Toimitusjohtaja Marko Riipinen	Vierailukäynti
22.4.2025	Arviointikertomus 2024 valmistelu, työkokous		
6.5.2025	Arviointikertomus 2024		
	Tilintarkastuskertomus vuodelta 2024	Tilintarkastaja Ulla-Maija Tuomela	
19.5.2025	Arviointikertomus kaupungin- valtuustossa	Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja, arviointipäällikkö	
21.5.2025	Yhteenveto lautakunnan toiminnasta valtuustokaudella Lautakuntatyöskentelyn arviointi		

3. Sidonnaisuusrekisteri

Sidonnaisuusilmoituksia koskevan sääntelyn tarkoituksena on kuntien päätöksenteon avoimuuden ja läpinäkyvyyden edistäminen. Ilmoitusmenettelyllä pyritään ennalta ehkäisemään tilanteita, joissa luottamus viranhaltijan tai luottamushenkilön toimintaan voisi vaarantua ja siten vahvistaa poliittisen järjestelmän luotettavuutta.

Kuntalain 84§:n mukaan määrättyillä luottamushenkilöillä ja viranhaltijoilla on velvollisuus ilmoittaa julkisesti sidonnaisuuksistaan.

Sidonnaisuusilmoituksen tekeminen koskee Kouvolan kaupungissa seuraavia luottamushenkilöitä:

- kaupunginhallituksen jäseniä ja varajäseniä
- lautakuntien puheenjohtajia ja varapuheenjohtajia
- elinvoimajaoston ja teknisen lautakunnan jäseniä ja varajäseniä sekä
- teknisen lautakunnan lupajaoston jäseniä ja varajäseniä.

Viranhaltijoista ilmoitusvelvollisia ovat kaupunginhallituksen ja lautakuntien sekä edellä mainittujen jaostojen esittelijänä toimivat viranhaltijat.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Vuoden 2024 aikana rekisteriin tehtiin luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden toimesta yhteensä 17 ilmoitusta. Tarkastuslautakunta käsitteli arviointivuotta koskevat ilmoitukset 29.10.2024. Kaupunginvaltuusto käsitteli sidonnaisuusilmoituksiin liittyvää tilannetta 11.11.2024.

Kouvolan kaupungin julkaistut sidonnaisuusilmoitukset ovat luettavissa kaupungin verkkosivuilla

[\(Sidonnaisuusilmoitukset | Sidonnaisuusrekisteri - Inno-factor verkkopalvelut\)](#).

4. Arviointikertomuksen 2023 vastauksien arviointi

Kouvolan kaupunginvaltuusto käsitteli kokouksessaan 7.10.2024 §65 tarkastuslautakunnan kahdeksaan kysymykseen kaupunginhallituksen valmistelevat vastaukset (liitteenä). Asian käsittelyn yhteydessä lautakunnan puheenjohtajan (Mia Ylä-Outinen) lisäksi käytettiin kaksi ryhmäpuheenvuoroa (Tapio Karvonen, Kok ja Mikko Jaanu, KD) ja yhdeksän yksilöpuheenvuoroa. Kaupunginvaltuusto päätti merkitä tarkastuslautakunnan vuoden 2023 arviointikertomuksen tiedoksi.

Tarkastuslautakunta perehtyi kaupunginhallituksen antamiin vastauksiin kokouksessaan 8.10.2024 §58 päättäen pyytää kaupunginhallitukselta yksityiskohtaisempaa ja perusteellisempaa vastausta kysymykseen 8 "Millä konkreettisilla toimenpiteillä varmistetaan, että jatkossa kaupunkistrategian edistämistä tukevat tavoitteet saavutetaan paremmin". Kaupunginhallitus ei ole vastannut oheiseen pyyntöön. Hallintojohtajan mukaan valtuuston päätös asiassa on lopullinen, eikä asiaan enää voida palata.

Tarkastuslautakunta toteaa, että pl. kysymys 8 vastauksista, saatu informaatio on tyydyttävä. Kysymyksiin ja niiden pohjalta annettaviin vastauksiin tulisi paneutua syvällisemmin pohtien "Mitä voisimme tehdä toisin ja paremmin?". Kysymyksen 1 osalta lautakunta jatkossa seuraa, että strategian laadinnassa pyritään selkeisiin koko valtuustokautta kestäviin tavoitteisiin ja niiden mittaamiseen. Lautakunta edellyttää, että laadittavaan kaupunkistrategian liittyvät kehittämisesitykset otetaan huomioon ja laadittu strategia antaa perusteet jo vuoden 2026 talousarvion laadintaan.

Kaupungin talouden tasapainottamisohjelman tarve on edelleen olemassa ja työtä sen eteen pitää määrätietoisesti jatkaa. Talous tulisi olla keskeisemmin esillä strategiassa sekä liikkumavaraa sisältävän taseen että lainoituksen hallinnan kanssa. Kysymyksen 3 osalta lautakunta korostaa hyvinvointisuunnitelman ja arjen turvallisuusohjelman tavoitteiden ja niihin liittyvien mittareiden käyttöönottoa talousarviossa ja -suunnitelmassa. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen tulisi olla nykyistä määrätietoisempaa, eikä voi jäädä vain toimialan puitteissa tarkasteltavaksi. Itse asiassa sivistystoimialan on tarpeen purkaa myös kysymys viisi jatkovalmistelun laadun parantamiseksi.

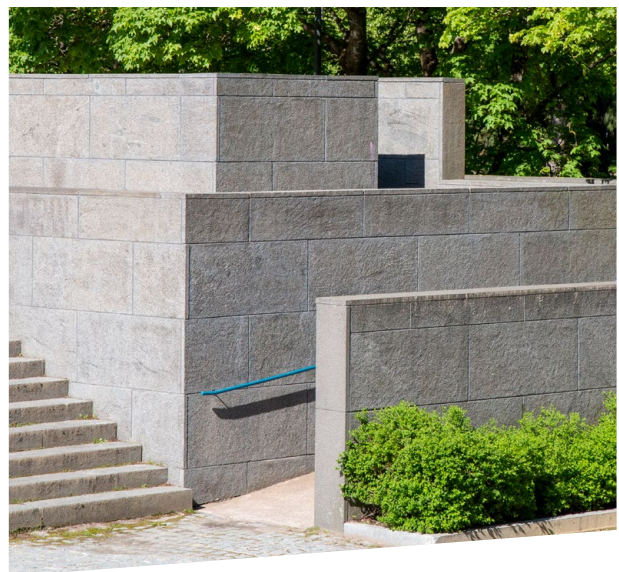
Tarkastuslautakunnan huomio

Kaupungin toiminnan ulkoisen arvioinnin ja toiminnan kehittämisen kannalta on tärkeää, että kaupunginhallitus tarkastelee jatkossa perusteellisesti arviointikertomukseen liittyviä kaupunginvaltuustolle annettavia vastauksia. Myös valtuusto voi päätöksellään pyytää lisäselvityksiä hallitukselta, mikä tässä tapauksessa olisi etenkin kysymyksen 8 osalta ollut perusteltua.

Vuoden 2023 tavoitteista on huomattava osa ajoitettu pidemmälle aikavälille tai jäi keskeneräiseksi. Näiden osalta tarkastuslautakunta kannustaa toimialoja toimenpiteisiin vuoden 2024 loppuun mennessä.

Tarkastuslautakunnan vuoden 2023 arviointikertomuksessa esitetyt kysymykset olivat sisällön puolesta osoitettu eri toimialoille, joten on perusteltua, että lautakunnat perehtyvät omaa toimialaansa koskeviin kysymyksiin ennen niiden käsittelyä hallituksessa, mikä on muutoinkin kunnallisessa valmistelussa ja päätöksenteossa tavanomainen käsittelyjärjestys.

Tarkastuslautakunta pitää puutteena sitä, ettei kaupunginhallitus ottanut käsittelyyn ja vastannut kysymykseen 8 liittyvään tiedusteluun (Tarkastuslautakunta 8.10.24 §58) sillä tavoin kuin lautakunta oli sitä päätöksessään esittänyt.

5. Talous

Kuntatalous

Syksyn 2024 kuntatalousohjelma kertoo kuntien talousnäkymien heikkenevän. Tilanne heikkenee selvästi jo kuluvin vuoden 2024 aikana. Kuntien menot kasvavat pääasiassa ansiökehityksen aiheuttaman kustannusten nousun ja investointitarpeiden vuoksi. Vuonna 2025 kuntien toimintaan ja talouteen vaikuttaa voimakkaasti työllisyyspalvelujen siirtyminen kuntien vastuulle. Valtio lieventää sote-siirtolaskelman tarkentumisen vaikutuksia pysyvällä 277 miljoonan euron valtionosuuden lisäyksellä vuodesta 2025 alkaen.

Verotulojen kasvun on ennustettu olevan kohtalaista koko tarkastelujaksolla vuoteen 2028 saakka. Tästä

VM 23.9.2024

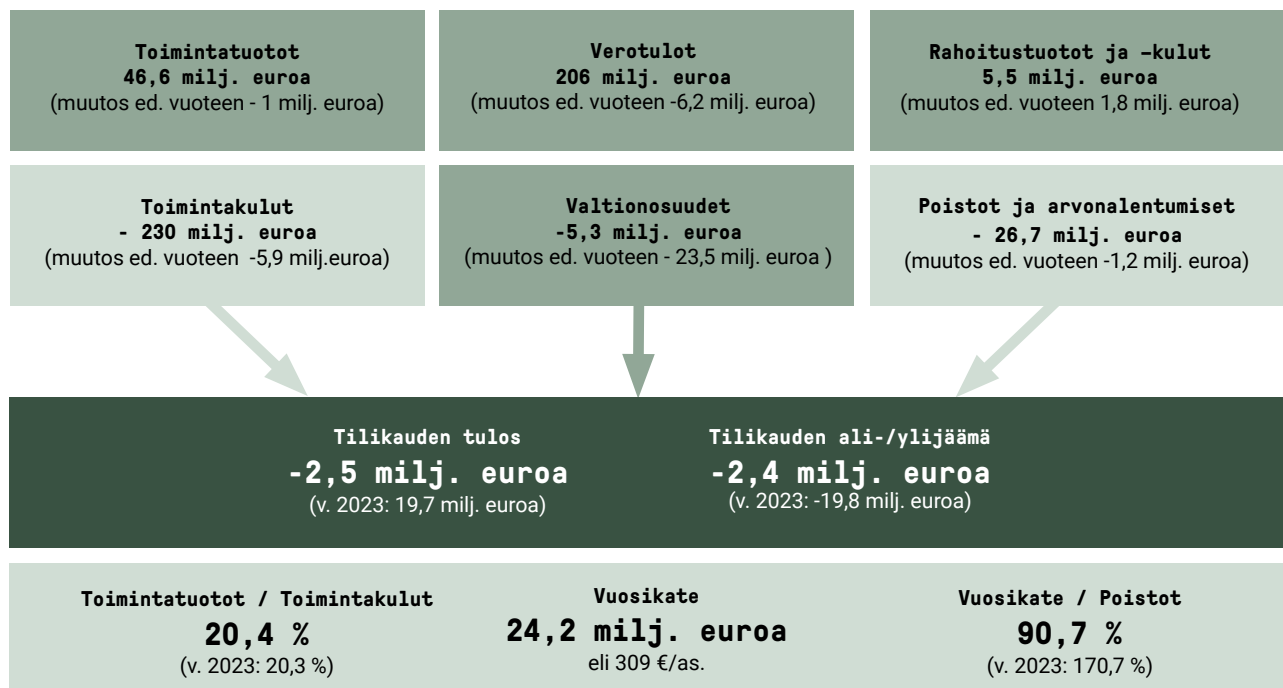
huolimatta kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapainon arvioidaan syvenevän lähivuosina erityisesti kasvavien kustannusten, investointipainosten ja sote-uudistukseen liittyvien valtionosuuksien täsmäytysten ja takaisinperinnän seurauksena.

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta uhkaa heikentyä vuosina 2025–2028 noin 1,9–2,1

miljardia euroa negatiiviseksi. Kuntatalouden lainakan-
nan ennustetaan nousevan vuoden 2023 19,9 miljardista eurosta 28,0 miljardiin euroon vuonna 2028. Tulojen ja menojen merkittävä epätasapaino edellyttää toiminnan sopeuttamista käytettävissä oleviin tuloihin.

Kouvolan kokonaistalouden arviointi 2024

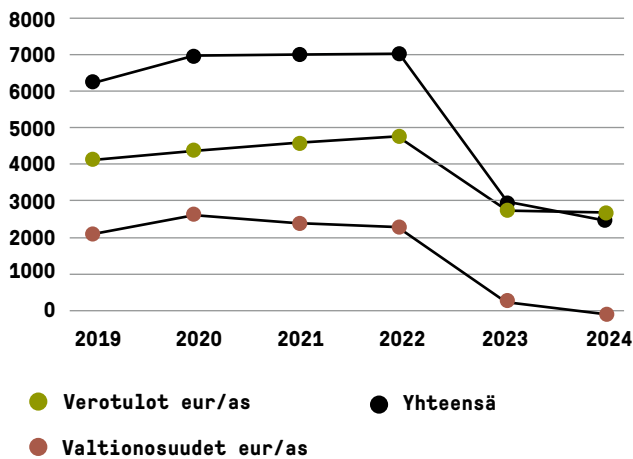
Kuvaaja 1 Kaupungin tuloslaskelma

Vuosi 2024 oli hyvinvointialueuudistuksen jälkeen vuosi, jolloin kuntien menorakenteessa edettiin siirtymäkauden jälkeen uuteen tilanteeseen. Vuodet 2023 ja 2024 ovat pääosin vertailukelpoisia pl. verotulot ja valtionosuudet. Vaikka palkkakehitys hieman paransi tilannetta, olivat verotulot ja valtionosuudet olivat yhteensä noin 30 milj. euroa pienemmät kuin edellisenä vuonna. Tämä siitä

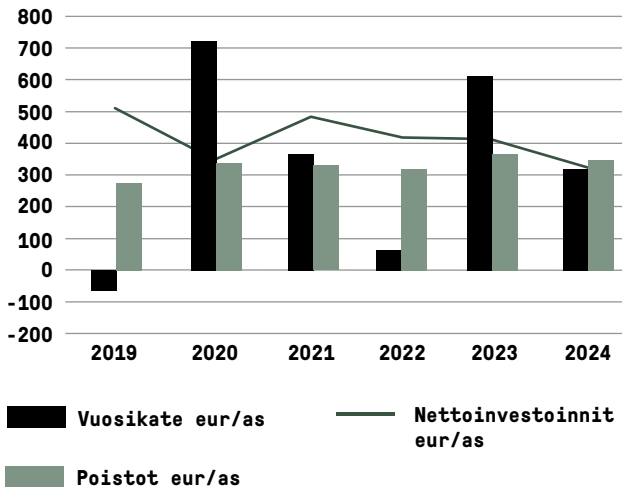
huolimatta, että kuntaveroprosenttia nostettiin. Kuntaveron jako-osuuteen tehty muutos saattaa johtaa tilanteeseen, jossa verotulojen nousu vuonna 2025 on hyvin maltillinen ja yleistä kustannuskehitystä vähäisempi. Verotuloissa kehitys tulee myös lähivuosina olemaan maltillista.

Kuvaaja 2 Verotulot ja valtionosuudet

Ehkä merkittävin muutos vuosittaisessa vertailussa on valtionosuusjärjestelmässä tapahtunut muutos, jossa kaupunki on sote-uudistuksesta johtuvien tarkennuksien osalta toistaiseksi maksajan roolissa. Vaikka järjestelmä on uusiutumassa tämän hetken tiedon mukaan 2027, ei siihen valtion yleisen taloustilanteen vuoksi tule kohdistaa suuria odotuksia. Toisaalta veroprosentti on Kouvolassa (8,9%) jo nyt korkeampi kuin vastaavankokisissa (Lappeenranta 8,3% ja Joensuu 8,1%) kaupungeissa, mikä asettaa edelleen paineita toimintakulujen vähentämiseksi. Vuonna 2024 yhteisöveron tuotto laski ennakkoidusta ja kuvastaa yleistä taloudellista kehitystä myös tulevina vuosina. Myös kiinteistöveron tuotto laski hieman. Nyt vireillä olevat hankkeet (datakeskukset, aurinkovoima) pitänevät sen lähivuosina nykyisellä tasolla.

Kuvaaja 3 Vuosikate, poistot ja nettoinvestoinnit

Vuosikate oli 24,2 milj. euroa ja se kattoi poistot 90 prosenttisesti. Nettoinvestointien määrä laski hankkeiden siirtyessä ja ajoittuessa tuleville vuosille, mikä tulee kuormittamaan kaupungin taloutta erityisesti vuosina 2025-2028.

Konsernin tuloslaskelma

Kuvaaja 4 Konsernin tuloslaskelma

Konsernin tuloslaskelma		
Toimintatuotot/ Toimintakulut 70,0 % (ed. vuonna 72,3 %)	Vuosikate/Poistot 162,9 % (ed. vuonna 240,0 %)	Vuosikate 998 €/as. (ed. vuonna 1 403 €/as)
Tilikauden tulos 30,2 milj. euroa		Tilikauden yli-/alijäämä 22,3 milj. euroa

Konsernin toimintatuotot olivat 288,4 milj. euroa. Tuotot vähenivät 30,5 milj. euroa. Toimintakulut olivat 411,7 milj. euroa (2023 440,8 milj. euroa). Toimintatuotot kattoivat noin 70,0 % toimintakuluista. Osuus osakkuus-yhteisöjen tilikauden tuloksista oli 7,2 milj. euroa eli 1,1 milj. euroa edellisvuotta vähemmän. Suurin osakkuus-yhteisöjen tulokseen vaikuttava osuus Kymenlaakson Sähkö Oy:n +5,76 milj. euroa. Konsernin toimintakatteeksi muodostui -116,1 milj. euroa, joka on edellisvuoden toimintakatetta 2,1 % heikompi. Vuosikate oli 78,3 milj. euroa ja se heikkeni edellisestä vuodesta 32,4 milj. eurol-

la. Vuosikate oli 162,9 % poistoista, edellisvuonna 240,0 %. Asukasta kohden laskettuna vuosikate oli 998 euroa.

Konsernin tilikauden tulos oli 30,2 milj. euroa, joka on 34,4 milj. euroa huonompi kuin edellisenä vuotena. Tilikauden verojen, laskennallisten verojen ja vähemmistösuuksien jälkeen konsernin tilikauden ylijäämäksi muodostui 22,3 milj. euroa. Kouvolan kaupungin tilikauden tulokseksi muodostui -2,5 milj. euroa ja alijäämäksi -2,4 milj. euroa. Konsernituloksen muodostumiseen vaikuttivat pääosin peruskaupungin alijäämä ja KSS Energia -konsernin tilikauden voitto 23,5 milj. euroa.

Rahoituslaskelma

Kuvaaja 5 Kaupungin ja konsernin rahoituslaskelma

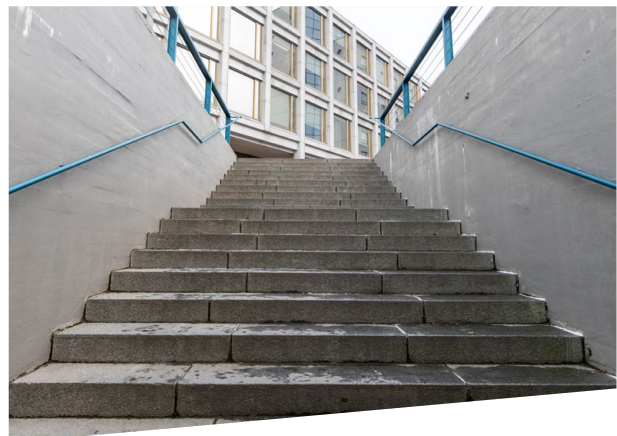
Kaupungin ja konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut		
Investointien tulorahoitus	Toiminnan ja investointien rahavirta viimeisen 5 vuoden aikana	Laskennallinen lainanhoitokate
Kaupunki 100 % (2023: 157,8 %)	Kaupunki 21,4 M€ (2023: -27 M€)	Kaupunki 0,7 (2023: 1,2)
Konserni 117,5 % (2023: 149,1 %)	Konserni -81,1 M€ (2023: -145,8 M€)	Konserni 1,3 (2023: 1,8)

Konsernin toiminnan ja investointien rahavirta toteutui 3,9 milj. euron ja 20,6 milj. euroa edellistä vuotta pienempänä. Tilikauden veroja maksettiin 5,3 milj. euroa eli 3,2 milj. euroa vähemmän kuin edellisvuonna.

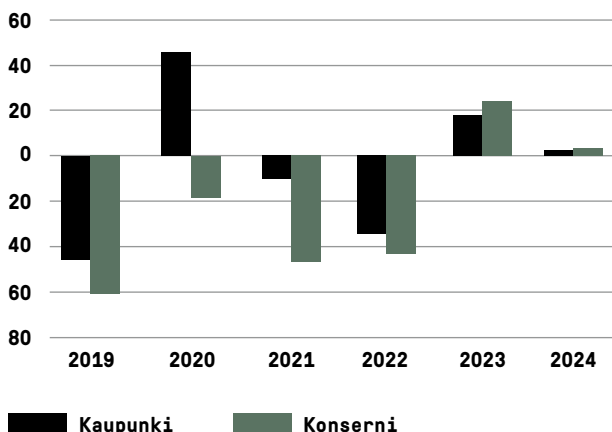
Konsernin rahoituslaskelman investoinnit muodostuivat pysyvien vastaavien investointimenoista, rahoitusosuuksista sekä luovutustuloista. Konsernin investointimenot olivat 67,2 milj. euroa eli 7,5 milj. euroa pienemmät kuin edellisellä tilikaudella. Nettoinvestoinnit ilman käyttötalouden myyntivoittoja ja -tappioita olivat 64,3 milj. euroa, joka oli 4,5 milj. euroa edellistä tilikautta vähemmän.

Toiminnan ja investointien rahavirran erotuksena laskettu rahavirta oli tilikaudella 3,9 milj. euroa positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viimeiseltä viideltä vuodelta oli tilinpäätöshetkellä yhteensä -81,1 milj. euroa eli omarahoitusvaatimus ei täyttynyt. Tulorahoituksen riittävyttä kuvaava investointien tulorahoitusprosentti oli 117,5 %. Investointien omahankintameno oli 66,6 milj. euroa.

Pitkäaikaisia lainoja nostettiin 91,1 milj. euroa eli 9,4 milj. euroa vähemmän kuin edellisellä tilikaudella ja niitä lyhennettiin 41,8 milj. eurolla. Pitkäaikaisten lainojen muutos oli -49,7 milj. euroa. Konsernin lyhytaikaisten lainojen muutos oli -21,4 milj. euroa. Konsernin laskennallinen lainanhoitokate tilinpäätöksessä oli 1,3 eli tyydyttävä.

Kuvaaja 6 Toiminnan ja investointien rahavirta, milj. euroa

Toiminnan ja investointien rahavirta on tunnusluku, jonka positiivinen (ylijämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Tase

Kuvaaja 7 Kaupungin ja konsernin tase

Kaupungin tase 610 milj. eur / Konsernitase 1 010 milj. eur				
Omavaraisuusaste	Suhteellinen velkaantuneisuus	Kertynyt yli-/alijäämä	Lainakanta	Lainat ja vuokravastuut
Kaupunki 43,3 % (2023: 44 %)	Kaupunki 138,8 % (2023: 120 %)	Kaupunki 16,9 M€ (2023: 19,3 M€) 245 €/as. (2023: -6 €/as.)	Kaupunki 311,6 M€ (2023: 299,1 M€) 3 975 €/as. (2023: 3 792 €/as.)	Kaupunki 360,7 M€ (2023: 314 M€) 4 601 €/as. (2023: 3 983 €/as.)
Konserni 39,8 % (2023: 38,5 %)	Konserni 121,7 % (2023: 107,7 %)	Konserni 147,3 M€ (2023: 125 M€) 1 879 €/as. (2023: 1 585 €/as.)	Konserni 470,2 M€ (2023: 442,4 M€) 5 997 €/as. (2023: 5 609 €/as.)	Konserni 546,8 M€ (2023: 488 milj. €) 6 975 €/as. (2023: 6 188 €/as.)

Konsernitaseen loppusumma oli 1 009,7 milj. euroa, lisäystä edelliseen vuoteen nähden on 25,6 milj. euroa.

Konsernitaseen vastaavista noin 84 % muodostuu pysyvien vastaavien hyödykkeistä (847,3 milj. euroa). Pysyvät vastaavat kasvoivat 21,5 milj. euroa tilikauden aikana. Merkittävin erä on aineelliset hyödykkeet, 710,3 milj. euroa, joista rakennuksia oli 258,9 milj. euroa. Osakkuusyhteisöosuudet sekä osakkeet ja osuudet kasvoivat edellisestä vuodesta yhteensä 5,1 milj. euroa. Muut osakkeet ja osuudet kasvoivat 5,5 milj. euroa. Pysyvien

vastaavien muut lainasaamiset olivat 5,1 milj. euroa ollen edellisvuoden tasolla. Konsernin lyhyt- ja pitkäaikaiset saamiset olivat yhteensä 70,9 milj. euroa ja vähennystä edelliseen vuoteen oli 6,8 milj. euroa. Konsernin rahat ja pankkisaamiset olivat 10,3 milj. euroa ja ne vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 1,0 milj. euroa.

Konsernin oma pääoma oli 394,0 milj. euroa eli 39,0 % taseen loppusummasta. Edellisten tilikausien ylijäämä oli 125,0 milj. euroa. Muut omat rahastot 0,7 milj. euroa osalta ei olennaista muutosta tilikaudella. Yhdistysten

ja säätiöiden peruspääoma 0,1 milj. euroa muodostuu tilikaudella 2024 perustetusta säätiöstä. Konsernin tilikauden ylijäämäksi muodostui 22,3 milj. euroa. Kertynyt ylijäämää oli yhteensä 147 milj. euroa eli 1 879 euroa asukasta kohti. Konsernin omavaraisuusaste oli 39,8 %.

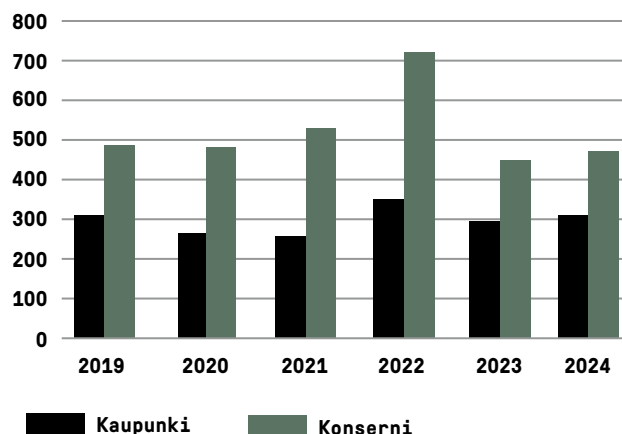
Vieras pääoma oli yhteensä 600,9 milj. euroa, joka oli 59,5 % taseen loppusummasta. Konsernin lainat ja vuokratuotot olivat 546,8 milj. euroa eli 6 975 euroa asukasta kohti. Pitkäaikaista vierasta pääomaa oli 421,7 milj. euroa ja lyhytaikaista vierasta pääomaa oli 179,2 milj. euroa. Vierasta pääomaa oli 2,1 milj. euroa enemmän kuin edellisellä tilikaudella. Suhteellinen velkaantuneisuus oli 121,7 %.

Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n ylittävää omavaraisuutta. Alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntakonsernissa merkittävää velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuloista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kon-

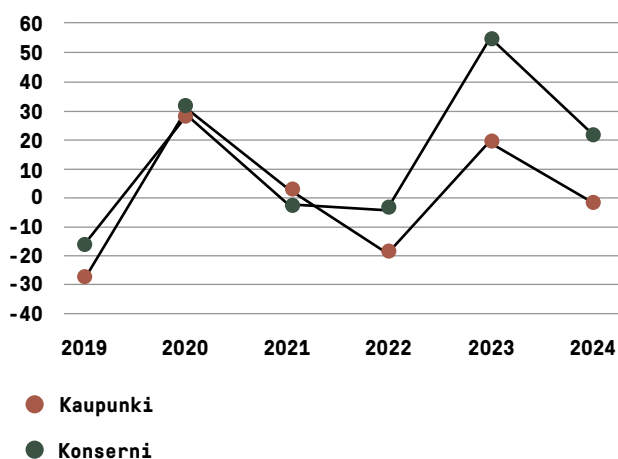
sernien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kuvaaja 8 Kaupungin ja konsernin lainakanta, milj. euroa

Konsernitase

Kuvaaja 9 Yli- / alijäämä milj. euroa

Kaupungin ja konsernin ylijäämään koskevissa tunnusluvuissa on peruskaupungin vaikutus merkittävä. Talouden osalta tytäryhtiöt (etenkin KSS Energia Oy) vaikuttavat kokonaisuutena myönteisesti tulokseen.

Talouden tasapaino

Kuvaaja 10 Kriisikuntakriteerit ja konsernin tunnusluvut

Konsernin tunnusluvut		
Alijäämä asukasta kohden: 1. vuosi > 500 2. vuosi > 1000 +1 879 €/as (2023: +1 585 €/as)	Vuosikate/Poistot: < 80% 162,9 % (2023: 240 %)	Tuloveroprosentti kuntien ka +2,0% 8,9 % (2023: 8,61 %)
Lainat ja vuokravastuut €/as: kuntien ka +50 % 6 975 €/as (2023: 6 188 €/as)	Laskennallinen lainanhoitokate: < 0,8 1,3 (2023: 1,8)	

Kouvolan kaupungilla ei ole kuntalain mukaista alijäämän kattamisvelvollisuutta tilinpäätöksen 2024 perusteella. Kaupunki on laatinut talouden tasapainottamistoimenpidesuunnitelmat vuosittain talousarvion yhteydessä. Todettakoon, että kriisikuntamenettely on tarkoitettu erityisen vaikeassa asemassa olevan kunnan talouden tarkasteluun, eikä se kuvaa kaupungin talouden tilaa kokonaisvaltaisesti. Kaupungin taloudellinen tilanne on sinällään kuvattu tilinpäätöksessä asianmukaisesti myös lähivuosien haasteiden osalta.

Kahden vuoden välein toteutettava Kuntaranking mittaa Suomen eri alueiden (25 seutukuntaa) vetovoimaisuutta yritystoiminnan kannalta. Elinkeinoelämän keskusliiton tekemässä vertailussa hyödynnetään kahdentyyppistä aineistoa: yrityksille suunnattua kyselyä sekä aluekohtaisia kuntatalous- ja yrittäjyystilastoja.

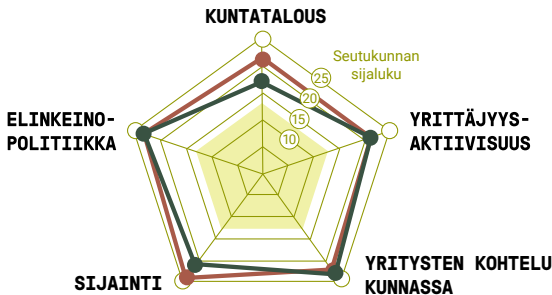
Alueen sijoitukseen vaikuttavat yritysten arvioissa erityisesti seuraavat tekijät:

- kuntapäätöksenteon yrityslähtöisyys (esim. kunta-politiikan päätöksenteko, luvituksen ja kaavoituksen sujuvuus, yritysvaikutusten huomiointi päätöksissä)
- oman alueen julkiset yrityspalvelut (neuvonta, rahoitus, toimitilat)
- hankintojen toteutustapa (kilpailu kuntayhtiöiden kanssa, julkiset hankinnat).

Kouvolan seutu sijoittuu vertailussa sijalle 23 ja on hie-man nostanut sijoitustaan. Vertailun vuoksi todettakoon, että Kotka-Hamina sijoittuu vertailussa viimeiseksi sijalle 25, Lahti sijalle 5, Porvoo sijalle 7 ja Lappeenranta sijalle 16. Elinvoiman vahvistaminen Kouvolan seudulla vaatii siten myös panostusta elinkeinopolitiikkaan ja edunvalvontaan.

Kouvolan seutukunta - sijoitus 23

Sijoitus 2023: 25 ja 2021: 24

- Sijoitus nousi kaksi pykälää
- Lähestyy keskiarvoa kuntataloustilastojen vertailussa
- Yritysten arviot elinkeinopolitiikasta ja yritysten kohtelusta edelleen kriittisiä

!

Tarkastuslautakunnan huomio

Vaikka kaupungin taloudellinen tulos oli talousarviota parempi, tilikauden tulos on negatiivinen, mikä heikentää kaupungin kokoon nähden vaatimatonta taseen ylijäämää. Talouden osalta kaupungilla ei ole puskuria kohdata taantumaa tai muutoin ennusteita heikompaa taloudellista kehitystä. Realiteetti on, että kunnossa oleva talous ja taseessa oleva ylijäämä helpottavat poikkeuksellisten ja yllättävien tilanteiden hallintaa.

Kaupungin velkaantuneisuus on korkea, eikä tilanne lähivuosina tule merkittävien investointien vuoksi muuttumaan. Päinvastoin velanoton jatkuessa on velalle määriteltävä maksukyvyyn mukainen katto ja pitkälle aikavälille

ulottuva periaatteellinen maksuaikataulu. Nollakorkojen aika on ohi. Uudet lainat lyhennyksien ohella nostavat myös velanhoidon kustannuksia.

Ottaen huomioon julkisen talouden lähivuosien näkymät ja Kouvolan alueen heikon vetovoiman muihin seutukuntiin nähden, on kaupungin taloudellinen tilanne korkeintaan tyydyttävä. Uuden valtuuston lähtökohdat kaupunkistrategian laadintaan ja tulevien vuosien talouden suunnitteluun ovat haasteelliset. Yhteinen tilannekuva ja tahto sekä niiden pohjalta laaditut strategiset toimenpiteet tavoitteineen kaupungin taloudellisen tilanteen parantamiseksi ovat keskiössä laadittaessa kaupunkistrategiaa tuleville vuosille.

6. Henkilöstö

Strateginen henkilöstöjohtaminen tarkoittaa henkilöstön johtamista osana organisaation laajempaa strategiaa. Sen tavoitteena on varmistaa, että organisaatiolla on jatkuvasti käytössään tarvittavat voimavarat ja oikeanlainen osaaminen toimintastrategian toteuttamiseksi.

Keskeisiä piirteitä:

- Strateginen kumppanuus: Henkilöstöjohtaminen on tiiviisti kytköksissä organisaation muihin toimintoihin ja tukee aktiivisesti liiketoiminnan tavoitteita.
- Osaamisen johtaminen: Painotetaan henkilöstön osaamisen kehittämistä, jotta organisaatio pysyy kilpailukykyisenä muuttuvassa toimintaympäristössä.
- Sitouttaminen: Pyritään luomaan työympäristö, jossa työntekijät ovat motivoituneita, sitoutuneita ja hyvinvoivia.
- Tulevaisuuden ennakointi: Henkilöstöjohtamisessa otetaan huomioon tulevaisuuden osaamistarpeet ja varaudutaan niihin esimerkiksi rekrytoinnin ja koulutuksen avulla.
- Organisaatiokulttuurin kehittäminen: Vahva ja positiivinen organisaatiokulttuuri nähdään kilpailuetuna ja sitä kehitetään aktiivisesti.

Kouvolan kaupunkistrategian kasvukärkien pohjalta laadituissa yhteisissä tavoitteissa ei ole mainittu henkilöstöön liittyviä tavoitteita ja niiden mittaamista. Kouvolan kaupungilla ei ole erillistä kaupunginvaltuuston tai hallituksen hyväksymää henkilöstöstrategiaa. Toki toimintaa koskevissa linjauksissa on todettu, miten kaupungin organisaatiossa tehdään yhdessä töitä Kouvolan parhaaksi ja kaupunkilaisia varten, strategiaa toteuttaen.

Kaupungin hallintosäännössä 6§ on yleiset määräykset toimivallasta henkilöstöasioissa. Toimintatapa, jolla henkilöstön avulla ja sitoutumisella kaupunkistrategian tavoitteet saavutetaan, puuttuu tai ei ole yleisesti tiedossa, mikä saattaa jatkossa olla haasteellista kilpailtaessa osaavasta henkilöstöstä. Henkilöstön osalta kaupunkistrategiaa toteutetaan lähinnä henkilöstöohjelmalla, joka on perusteiltaan hyväksytty ennen voimassa olevaa strategiaa.

Kaupunginhallitus on hyväksynyt 17.5.2021 henkilöstöohjelman vuosille 2021–2024. Ohjelmaan on tehty vuotta 2025 koskeva päivitys (kh 3.3.2025 §60).

Osaava ja riittävä henkilöstö

Henkilöstösuunnittelu ja osaamisen kehittäminen

Hyvinvoiva henkilöstö ja turvallinen työyhteisö

Työkykyjohtamisen kehittäminen

Hyvä johtaminen ja osallistuva työyhteisö

Johtamisen ja yhteistyön kehittäminen

Visio:

Rakkaudesta lajiin – me teemme Kouvola!

Henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

Kouvolan kaupungin palveluksessa oli vuoden 2024 lopussa yhteensä 2507 viranhaltijaa/työntekijää, joista vakinaisia oli 2082, määräaikaista 387 ja tukitoimenpitein työllistettyjä 38. Henkilöstömäärän kehitystä on seurattu

myös osavuosi- ja kuukausikatsauksissa. Kaupungin henkilöstömäärä laski edellisvuodesta 225:llä eli 8,2 prosentilla.

Toimiala	Vakinaiset	Määräaikaiset	Työllistetyt	Henkilöstö 31.12.2024	Henkilöstö 31.12.2023
Konsernipalvelut	108	24	3	135	149
Sivistys	1 499	312	14	1 825	2 022
Tekniikka ja ympäristö	475	51	21	547	561
Yhteensä	2 082	387	38	2 507	2 732
Henkilöstö 31.12.2023	2 178	422	132	2 732	
Henkilöstö 31.12.2022	2 280	457	178	2 915	

Kaupungin henkilöstökulut tilikaudelta olivat 135,2 milj. euroa. Henkilöstökulut jakautuivat toimialoittain seuraavasti:

Henkilöstömenot 1 000 euroa	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	Tot 12/24	Muutos %	Muutos % 2023/2024	Tot %
Konsernipalvelut	-13 774	-13 420	-13 220	-13 774	-12 342	-10,4	93,4
Sivistys	-101 425	-96 723	-96 923	-101 425	-97 296	-4,1	100,4
Tekniikka ja ympäristö	-24 021	-26 935	-26 935	-24 021	-25 577	6,5	95,0
Kaupunki yhteensä	-139 219	-137 078	-137 078	-139 219	-135 215	-2,9	98,6

Henkilöstökulut vähenivät edellisvuodesta noin 4,0 milj. eurolla eli 2,9 prosentilla. Palkat ja palkkiot vähenivät edellisvuodesta 1,6 prosentilla. Henkilöstökulut alittivat talousarvion noin 1,9 milj. eurolla eli 1,4 prosentilla. Sairauspoissaoloja oli vuonna 2024 keskimäärin 19,1

kalenteripäivää/henkilötyövuosi, joten tunnusluku pieneni edellisvuodesta 0,9 kalenteripäivää. Vaikka sairauspoissaolot ovat vähentyneet edellisvuodesta, ne ovat edelleen koronaa edeltävää aikaa korkeammalla tasolla. Sairauspoissaolot jakautuivat toimialoittain seuraavasti:

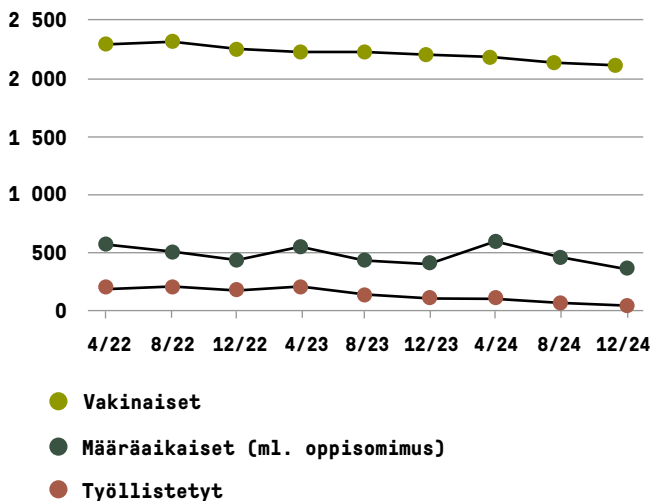
Toimiala	KPV täys- palkallinen	KPV osa- palkallinen	KPV palkaton	KPV yhteensä	KPV/HTV 2024	KPV/HTV 2023	Muutos KPV/HTV
Konsernipalvelut	1 107	203	3	1 313	9,5	10,2	-0,7
Sivistys	28 715	4 499	1 073	34 287	19,2	19,5	-0,3
Tekniikka ja ympäristö	8 374	2 727	931	12 032	20,9	24,6	-3,7
Yhteensä	38 196	7 429	2 007	47 632	19,1	20,0	-0,9
Vuonna 2023	41 511	8 100	3 054	52 655	20,0		
Vuonna 2022	49 912	9 160	3 251	62 323	22,7		

Kouvolan kaupungin talousarvioissa ja -suunnitelmassa on vuosille 2024–2027 on laadittu erillinen henkilöstösuunnitelma, jota tarkistetaan vuosittain talousarviokäsitteilyn yhteydessä. Alla olevassa kaaviossa on kuvattu henkilöstön määrän kehitys vuosien 2022-2024 aikana.

huomioon, on 150 vapautuneesta virasta ja tehtävästä jätetty täyttämättä yhteensä 39 eli 26 prosenttia. Täyttämättä jääneillä viroilla/tehtävillä saavutetaan jatkossa noin 1,86 milj. euron vuotuinen säästö palkkakustannuksista sivukuluineen.

Kuvaaja 10 Henkilöstön määrä

Henkilötyövuosia kertyi yhteensä 2497,90 (2023: 2634,02). Vuoden 2024 aikana Kouvolan kaupungilta siirtyi eläkkeelle yhteensä 60 työntekijää (2023: 78). Lisäksi osatyökyvyttömyyseläkkeelle siirtyi 15 työntekijää (2023: 9).

Eläkkeelle siirtymisen vuoksi vapautuneista viroista ja tehtävistä jätettiin täyttämättä 18 eli 30 prosenttia. Muusta syystä vapautuneesta 90 virasta ja tehtävästä jätettiin täyttämättä 21 eli 23 prosenttia. Kun kaikki lähtö- vaihtuvuus (eläkkeelle siirtyminen ja muut syyt) otetaan

Tarkastuslautakunnan huomio

Vaikka henkilöstömäärän osalta kaupunkistrategiasa ja taloussuunnitelmassa ei ole sitovia tavoitteita, henkilöstön määrä on vähentynyt viime vuosina merkittävästi, mikä asettaa haasteita osaamisen johtamiseen, tuottavuuteen, hyvään työnantajakuvaan ja työilmapiiriin yleensä.

Talouden osalta ratkaisu on perusteltu, mutta saattaa johtaa henkilöstön kuormittumiseen ja lisätä osaltaan vaihtuvuutta. Valtuuston asettamien tavoitteiden osalta perustellaan huonoa tulosta osin myös henkilöstöresurssien puutteella, mikä signaali pitää ottaa vakavasti ja ajoissa. Tarkastuslautakunnan näkökulmasta tässä tilanteessa olisi syytä kyselyllä koota tietoja myös muihin työpaikkoihin ja eläkkeelle siirtyneiltä henkilöiltä.

Kun henkilöstömäärää vähennetään tällä tavoin vuosikautia ja mahdollisesti myös tulevaisuudessa, herää väistämättä kysymys siitä, mitä jätetään tekemättä vai tehdäänkö jotakin todella toisin ja vähemmällä henkilöstöllä. Kaupungilta eläkkeelle jääneet tai muualle siirtyneet henkilöt, joiden tehtävää ei täytetä, jäävät varmaan pohtimaan oman tehtävänsä ja työpanoksensa merkitystä kaupungille. On riski, että poistumaa hyödyntävä vähentäminen perustuu enemmän taloudellisiin näkökulmiin kuin tarkkaan tarvelaskelmaan. Henkilöstön tehtäviin, määrään ja osaamiseen liittyvä kokonaistarkastelu on nyt paikallaan. Se antaisi poistumaennusteita paremmat perusteet henkilöstösuunnitteluun.

Sairauspoissaolot ja kuntoutustuet

Henkilöiden sairastavuutta kuvaava tunnusluku vuonna 2024 oli 19,1 kalenteripäivää/henkilötyövuosi (2023: 20,0 kpv/htv). Tunnusluku laski 0,9 kpv/htv edelliseen vuoteen verrattuna. Täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruisia kuntoutustukia oli keskimäärin 1,8 kalenteripäivää/henkilötyövuosi (2023: 1,8 kpv/htv).

Kaikista sairauspoissaolopäivistä on ollut lyhyitä, esihenkilön luvalla ilman todistusta myönnettyjä sairaus-

lomia 27 prosenttia (2023: 28 %). Esihenkilöt myönsivät poissaoloja ilman todistusta vuonna 2024 keskimäärin 5,2 kalenteripäivää/henkilötyövuosi (2023: 5,7 kpv/htv). Esihenkilö saa myöntää enintään seitsemän kalenteripäivän sairausloman ilman todistusta.

Sairauspoissaolot jakautuivat kalenteripäivinä toimialoitain seuraavasti:

Toimiala	KPV yhteensä	KPV/HTV 2024	KPV/HTV 2023	Muutos KPV/HTV
Konsernipalvelut	1313	9,5	10,2	-0,7
Sivistys	34 287	19,2	19,5	-0,3
Tekniikka ja ympäristö	12 032	20,9	24,6	-3,7
Yhteensä	47 632	19,1	20,0	-0,9
Vuonna 2023	52 665	20,0		
Vuonna 2022	62323	22,7		

Tarkastuslautakunnan huomio

Sairauspoissaolot ovat edelleen korkealla tasolla. Kevan tilastojen mukaan kunta-alalla (ml. hyvinvointialueet) keskiarvo on 15,5 kpv (2023). Vertailuna voisi todeta, että Lappeenrannassa vastaava luku on vuodelta 2024 12,5 ja Joensuussa 8,9. Ero on merkittävä. Vaikka laskentatavassa ja henkilöstörakenteessa olisi joitakin eroja, on poissaolot saatava lähemmäs julkisen sektorin keskiarvoa ja tavoitteena sen alle. Kaupunki on itse omistajaohjauksessa asettanut KSS Energialle tavoitteen, jossa sairauspoissaolot ovat alle 10 kpv.

Varsinkin lyhyet ja ennakoimattomat poissaolot lisäävät esihenkilöiden ja muiden työntekijöiden kuormaa. Ne aiheuttavat vaivaa ja epävarmuutta sijaisten saamiseksi ja kustannuksia palkkauksen osalta. Esihenkilön mahdollisuus myöntää sairauslomaa ilman asiantuntijan tukea 7 vrk on korkea ja asettaa heidät vaikeaan tilanteeseen. Vaikka esihenkilöllä on tärkeä rooli työntekijän työkyvyn ylläpitämisessä, on kynnys kehottaa työntekijää kääntymään terveydenhuollon ammattilaisten puoleen korkea. Tilannetta pitäisi nyt koronan jäädessä taakse tarkastella uudesta näkökulmasta.

Tarkastuslautakunta pyytää kaupunginhallitusta pohtimaan, olisiko kaupunkistrategiassa tarkoituksenmukaista määritellä henkilöstöjohtamiselle strategiset vähintään valtuustokautta koskevat tavoitteet koskien kaupungin henkilöstön hyvinvointia, työtyytyväisyyttä ja sairauspoissaoloja.

7. Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Kaupunginvaltuuston on kuntastrategiassa sekä talousarviossa ja -suunnitelmassa asetettava tavoitteet koko kuntakonsernin toiminnalle. Kuntalain 110 §:n mukaan kaupungin on toiminnassa ja taloudenhoidossa noudatettava talousarviota. Edelleen 110 §:n mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Mittaamisen ja arvioinnin kannalta strategisen tavoitteen tulisi olla yksiselitteinen ja yksinkertainen. Mittareita

tarvitaan kehittämään ja ohjaamaan toimintaa oikeaan suuntaan. Tarkastuslautakunnan arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota niihin tavoitteisiin, jotka eivät ole toteutuneet. Viranhaltijoiden ja kunnallisten toimielimien olisi hyvä kiinnittää tähän huomiota käsitellessään seuraavan vuoden talousarviota. Tarkastuslautakunta pyrkii arviointikertomuksessa edistämään tätä työtä toiminnan kehittämiseksi.

Kouvolan kaupungin strategia

Strategiassa valtuusto päättää kaupungin toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Sen tulee perustua arvioon kaupungin nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista tehtävien toteuttamiseen. Strategiassa määritellään myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat strategiaa ja edellytykset kaupungin tehtävien hoitamiseen turvataan.

YHTEISET TAVOITTEET

Asuminen / Turvallinen kotipesä

Liikunta ja kulttuuri / Värikäs pelikenttä

Kestävä elämäntapa / Luonnollinen perusta

Kasvatus ja opetus / Kaikkien kampus

Työelämä / Moderni työmahdollisuuksien keskus

Yrittäminen / Logistisesti keskellä kaikkea

Talousarviossa ja -suunnitelmassa ei ole juurikaan strategiasta johdettuja tavoitteita ja niihin liittyviä mittareita. Valtuustokaudeksi ja yksittäisille vuosille tavoitteet määritellään tai tarkennetaan talousarvion valmistelun yhteydessä. Tilinpäätöksessä on esitetty muutamia mittareita (alla), joiden arvioidaan kuvaavan strategian toteutumista pitkällä aikavälillä.

MITTARI	Lähtöarvon ajankohta	Lähtöarvo	Toteuma 12/2024	Tavoitearvo 12/2026
Opiskelijat kpl	12/2020	7 905	8 309	8 900
Yritykset kpl	12/2021	4 847	4 948	5 000
Työpaikat kpl	12/2020	29 545	29 271	31 000
Työllisyysaste %	12/2020	67,4	70,1	71,0
Kuntien välinen nettomuutto kpl	12/2021	-243	-342	0

Opiskelijoiden määrä perustuu tilastokeskuksen tietokantaan. Tietoja löytyy kaupungin verkkosivuilta osoitteesta www.kouvola.fi/kouvolankaupunki/kouvolatietoja/tilastotietoja/opiskelutilastoja. Kouvolassa asuvien opiskelijoiden määrä on hieman alle 5000 (60 % opiskelijoista). Työllisyyttä kuvaa ehkä konkreettisemmin työttömien työnhakijoiden määrä, joka on Kouvolassa kasvanut vuoden 2024 aikana reilut 10 % ja on tällä hetkellä noin 14 % (helmikuu 2025).

Tarkastuslautakunnan huomio

Taulukossa ei ole mainittu, mihin strategiseen tavoitteeseen mittari viittaa ja miksi kyseinen mittari on käytössä. Vaikka suoraan kytkentää kaupunkistrategiaan ei ole, oletetaan tässä opiskelijoiden, yritysten ja työpaikkojen määrän kasvun sekä työllisyysasteen kuvaavan kaupunkistrategian toteutumista. Lautakunnan näkemyksen mukaan, mittarit eivät kerro siitä, miten ja millä toimenpiteillä kaupunki on onnistunut strategian jalkauttamisessa. Ne kertovat enemmänkin siitä, miten kaupungin vetovoima kehittyi.

Sitovien tavoitteiden arviointi

Tarkastuslautakunnan keskeisin tehtävä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tavoitearvioinnissa arviointikriteerinä on valtuuston asettama tavoite ja sille asetetut mittarit. Mittareiden toteuma on esitetty kukin erikseen, mikäli samalle tavoitteelle oli määriteltä useampi mittari.

Vuoden 2024 toimielinten kaupunkistrategiaa toteuttavat sitovat tavoitteet (yhteensä 21 kpl) jakautuivat toimielimittäin seuraavasti:

- kaupunginhallitus/konsernipalvelut 5 kpl
- kasvatus- ja opetuslautakunta 4 kpl
- liikunta- ja kulttuurilautakunta 4 kpl
- tekninen lautakunta 5 kpl ja
- Kymen jätelautakunta 3 kpl.

Valtuuston hyväksymien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

KAUPUNGINHALLITUS/KONSERNIPALVELUT

Kouvolan kaupungin konsernipalvelut muodostuvat seuraavista palveluista: hallinto ja hankinnat, henkilöstö, talous ja strategia sekä tilapalvelut. Kaupunginhallituksen käyttötalouden toimintakatteen toteuma oli 5,1 milj. euroa talousarviota parempi. Toimintatuotot ylittivät 1,1 milj. euroa. Suurimmat ylitykset ovat tuissa ja avustuksissa johtuen arvioitua suuremmista pakolais-

ten laskennallisista korvauksista sekä TE-valmisteluun liittyvästä korvauksesta. Vastaavasti suurimmat alitukset toimintatuotoissa oli ulkoisissa vuokriissa. Toimintakulut alittivat talousarvion 4,2 milj. eurolla, joista merkittävimpinä pääosin lauhan talven johdosta energiakustannukset ja työllistämistukipalkkojen toteutumisesta arvioitua alhaisempana.

KAUPUNKISTRATEGIAN TAVOITE: Liikunta ja kulttuuri: Kouvola on värikäs pelikenttä

Talousarviotavoite:
Kouvola aktivoituu tapahtumakaupunkina

Tilannekuvaus:
Tapahtumakipinä-hanke käynnistyi 10.6.2024. Tapahtumatalojen myyntiä kasvatettiin aktiivisen markkinoinnin ja myynnin toimenpiteillä. Tästä huolimatta myynnin 2024 kasvu verrattuna vuoteen 2023 oli -1,91 %. Uusien kokous- ja tapahtumien liidien (kiinnostuneiden asiakkaiden) määrä on tammi-joulukuulta 528 kpl. Tapahtumatalojen myynti ja markkinointi siirtyi 1.9.2024 liikuntapalvelujen tilavarausyksikköön. Kymenlaakson uusi tapahtumakalenteri on otettu käyttöön ja sitä on markkinoitu.

Mittari	Lähtöarvo	Toteuma-arvo	Tavoitearvo
Toimintamallit, kpl	0 (12/2023)	1 (12/2024)	1 (12/2024)
Myynnin kasvu, %	0 (12/2023)	-1,91 (12/2024)	2 (12/2024)
Uudet tapahtumahaut, kpl	0 (12/2023)	528 (12/2024)	330 (12/2024)

KAUPUNKISTRATEGIAN TAVOITE: Kestävä elämäntapa: Kouvola on luonnollinen perusta

Talousarviotavoite:
Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen

Tilannekuvaus:
Rakenteellista eriarvoisuutta on pyritty vähentämään tiivistämällä yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Esteettömyyskartoitus on valmis. On otettu käyttöön kiusaamiseen ja väkivaltaan puuttumisen toimintamalli, maakunnallinen ehkäisevän päihdetyön toimintamalli ja väkivallan ehkäisyn toimintaohjelma. Yhteisötilojen toiminta on ollut aktiivista ja osallistavaa vuoden aikana.

Mittari	Lähtöarvo	Toteuma-arvo	Tavoitearvo
Vaikeasti työllistettävien osuus työllistetyistä, %	0 (12/2023)	4,8 (12/2024)	4,5 (12/2024)
Esteettömyystoimenpiteet, kpl	0 (12/2023)	7 (12/2024)	5 (12/2024)

TOIMINTAMME LINJAUS: Uudet toimintatavat

Talousarviotavoite:

Toimintaprosessien digitalisoiminen

Tilannekuvaus:

Digikehityksen toimintamalli on hyväksytty kaupungin johtoryhmässä 25.11.2024. HR- ja palkanlaskentajärjestelmän uudistaminen on käynnistynyt.

Mittari	Lähtöarvo	Toteuma-arvo	Tavoitearvo
Toteutetut toimenpiteet, kpl/v	0 (12/2023)	1 (12/2024)	6 (12/2024)

TOIMINTAMME LINJAUS: Hyvinvoiva henkilöstö ja osallistava johtaminen

Talousarviotavoite:

Henkilöstöjohtaminen kehittyä ja työhyvinvointi paranee

Tilannekuvaus:

Työkykyjohtamista kehitettiin Kevan tukemassa Ennakoinnin voimalla pidempään työuraan -hankkeessa. Hankkeen asiantuntijapalvelu kilpailutettiin alkuvuodesta. Keväällä toteutettiin työkykyjohtamisen auditointi. Esihenkilöiden työkykyjohtamisen valmennukset pidettiin syys-lokakuussa. Työkyvyn toimintamalli uudistettiin joulukuussa. Henkilöstön työhyvinvointikysely uudistettiin alkuvuodesta ja toteutettiin maaliskuussa.

Mittari	Lähtöarvo	Toteuma-arvo	Tavoitearvo
Sairauspoissaolot, kpv /htv	22,9 (12/2022)	19,1 (12/2024)	16,5 (12/2024)

TOIMINTAMME LINJAUS: Hallittu ja vakaa talous

Talousarviotavoite:

Talouden tasapainottaminen ja toiminnan tehostaminen

Tilannekuvaus:

Toimintakate toteutui ennakoitua paremmin (lähtöarvo TP23 mukaan) ja talouden tasapainottamistoimenpiteet ovat tuottaneet tulosta. Talouden suunta on saatu muuttamaan. TA kehys sisältää palveluanalyyysien ja kustannusvertailujen perusteella 10 M€:n säästötoimenpiteitä vuosille 2025–2028. Kiinteistömassan pienentäminen vähentää ylläpitokuluja ja korjausvelkaa sekä erityisesti energiakustannuksia. Energiakustannukset 2 M€ vähemmän kuin vuonna 2023. Purut 16 160m². Rakennusomaisuus pienentyi n. 7 %.

Mittari	Lähtöarvo	Toteuma-arvo	Tavoitearvo
Kiinteistöjen myynti, m ²	0 (12/2023)	17 864 (12/2024)	25 000 (12/2024)
Toimintakatteen muutosprosentti, %	3,3 (12/2022)	-2,4 (12/2024)	0 (12/2024)

KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA

Sivistyksen toimiala muodostuu kasvatuksen ja opetuksen sekä liikunnan ja kulttuurin palveluista. Kasvatuksen ja opetuksen lautakunnan alaiset palvelut muodostuvat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja nuorisopalveluiden sekä lukiokoulutuksen palveluista. Jokaisen palveluyksikön toiminnasta vastaa vastuullinen viranhaltija.

Kasvatuksen ja opetuslautakunnan toimintakate ylittyi noin 1,5 milj. euroa (1,0 %). Toimintatulot toteutuivat 0,4 milj. euroa talousarviota suurempina. Toimintamenot ylittyivät talousarvioon nähden 1,9 milj. euroa. Myyntitulot (kotikuntakorvaukset sekä muut myyntitulot) toteutuivat noin 0,6 milj. euroa talousarviota suurempina. Talousarviossa ei ollut huomioitu kaikkea Edukolle

myydyä koulutusta. Maksutuotot, tuet ja avustukset sekä muut toimintatuotot toteutuivat hieman talousarviota pienempinä.

Palvelujen ostot ylittyivät 1,6 milj. euroa. Suurimmat poikkeamat olivat palvelusetelikustannuksissa 0,9 milj. euroa. Henkilöstökustannusten ylitys 0,7 milj. euroa, joka johtui pääosin kasvun ja oppimisen tuen sekä varhaiskasvatuksen määräraikaisten ja sijaisten kustannuksista. Henkilöstön poissaolot ovat edelleen koholla ja sijaisten saannissa on ollut ajoittain haasteita. ICT-palvelut toteuma oli 0,3 milj. euroa talousarviota suurempi sekä muut palvelut ylittyivät 0,3 milj. euroa.

KAUPUNKISTRATEGIAN TAVOITE: Kasvatus ja opetus: Kouvola on kaikkien kampus

Talousarviotavoite:

Lasten ja nuorten sekä perheiden osallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä arvostavan ja luottamusta rakentavan vuorovaikutuksen kehittäminen

Tilannekuvaus:

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen arviointityökalujen (Valssi) pohjalta kehittämistyön tavoitteena on sensitiivisen vuorovaikutuksen vahvistaminen. Henkilöstön itsearviointi ja arviointitulosten mukaiset yksikötason kehittämistoimenpiteen on sovittu. Huoltajien kyselystä ja haastatteluista saatu arvokasta tietoa kehittämistyölle.

Mittari	Lähtöarvo	Toteuma-arvo	Tavoitearvo
Lasten ja nuorten hyvinvointikysely, 1–5	4,3 (4/2023)	4,4 (12/2024)	4,4 (12/2024)
Nuorten kysely/Yksilöllisen kasvun tukeminen	3,9 (8/2023)	3,9 (12/2024)	4,1 (12/2024)

Talousarviotavoite:

Oppimis- ja kasvatusympäristöjen monipuolistaminen ja kehittäminen

Tilannekuvaus:

Lasten ja nuorten tilanteeseen tarvitaan kohdennettuja toimenpiteitä, jotta kehitys saadaan käännettyä. Uusissa yksiköissä oppimis- ja kasvatusympäristöt ovat monipuolisia ja tilat joustavat ryhmien tarpeiden mukaan. Digilaitteiden hankintaa on jouduttu hidastamaan. Kaikkia laitteita ei saada päivitettyä tietoturvalliseksi. Tämän vuoksi laitteita oppilasta kohden on käytössä vähemmän kuin lukuvuoden 24–25 alkaessa. Laitteita ei ole toimitettu varhaiskasvatusyksiköihin.

Mittari	Lähtöarvo	Toteuma-arvo	Tavoitearvo
Oppija/laitte	2,6 (8/2023)	3,48 (12/2024)	2,5 (12/2024)
Päiväkotijakoulu-rakennusten toteutukset aikataulussa	2 (8/2023)	3 (12/2024)	3 (12/2024)

Talousarviotavoite:

Lasten ja nuorten monilukutaidon ja digiosaamisen vahvistaminen

Tilannekuvaus:

Laitekantaa tulee uusia merkittävästi nopeammassa tahdissa. Laitteisto on osin vanhentunut. Kaikkien laitteiden päivittäminen tietoturvalliseksi ei ole enää onnistunut. Tämän vuoksi laitteita on tällä hetkellä vähemmän oppilaskäytössä kuin aikaisemmin.

Mittari	Lähtöarvo	Toteuma-arvo	Tavoitearvo
Lasten ja nuorten itsearvioinnissa määritetty hyvän osaamisen taso, %	0 (12/2023)	54,5 (12/2024)	60 (12/2024)

TOIMINTAMME LINJAUS: Hyvinvoiva henkilöstö ja osallistava johtaminen**Talousarviotavoite:**

Henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen (sivistys)

Tilannekuvaus:

Toimenpiteet ovat edenneet suunnitellusti. Sekä päiväkotien johtajat että rehtorit ovat osallistuneet työhyvinvointijohtamisen koulutukseen.

Mittari	Lähtöarvo	Toteuma-arvo	Tavoitearvo
Henkilöstön fiilismittari, 1-5	3,67 (8/2023)	3 (12/2024)	3,7 (12/2024)
Sairauspoissaolot, kpv /htv	23 (12/2022)	19,6 (12/2024)	21 (12/2024)
Työhyvinvointikysely, 1-5	3,72 (4/2023)	3,72 (12/2024)	3,82 (12/2024)

LIIKUNTA- JA KULTTUURILAUTAKUNTA

Liikunta ja kulttuuri -palvelussa tuotetaan kuntalaisten hyvinvointia ja kehittymistä edistäviä palveluja. Palveluyksiköjä ovat liikunta, kulttuuri ja kansalaisopisto. Toimintakate toteutui hieman talousarviota parempana. Vuokratuotot toteutuivat talousarviota pienempinä, tukia

ja avustuksia saatiin talousarviota enemmän. Toimintamenot toteutuivat talousarviota pienempinä henkilöstökulujen osalta. Muut toimintakulut toteutuivat talousarviota suurempina.

KAUPUNKISTRATEGIAN TAVOITE: Liikunta ja kulttuuri: Kouvola on värikäs pelikenttä**Talousarviotavoite:**

Matalan kynnyksen maksuttomien/edullisten tapahtumien tarjonta ja kehittäminen sekä kulttuuritalojen tapahtumatuotannon kehittäminen

Tilannekuvaus:

Tapahtumia on saatu toteutettua osin saatujen avustusten ansiosta. Tapahtumatarjonta melko runsas ja tavoitti hyvin kävijöitä eri yksiköissä.

Mittari	Lähtöarvo	Toteuma-arvo	Tavoitearvo
Tapahtumiin osallistuvien määrä, hlö	110 000 (12/2023)	114 168 (12/2024)	116 000 (12/2024)
Toteutetut toimenpiteet, kpl/v	0 (12/2023)	1 (12/2024)	1 (12/2024)
Tapahtumat, kpl	2 300 (12/2023)	1 937 (12/2024)	2 500 (12/2024)

Talousarviotavoite:

Pääkirjaston uudistaminen kaikkien yhteiseksi tilaksi yhteistyössä opiston ja muiden käyttäjien kanssa. Erityishuomio kiinnitetään lapsiin, nuoriin ja lapsiperheisiin.

Tilannekuvaus:

Aloittaminen viivästyi tilapalveluiden henkilöstöresurssien ja nuorisopalveluiden tarveselvityksen valmistumisen odottelun vuoksi. Kirjaston osalta tarveselvitys aloitettiin.

Mittari	Lähtöarvo	Toteuma-arvo	Tavoitearvo
Osallistamisen toimenpiteet, kpl	0 (12/2023)	0 (12/2024)	3 (12/2024)
Suunnittelukokousten määrä, kpl	2 (12/2023)	2 (12/2024)	10 (12/2024)

Talousarviotavoite:

Lasten ja nuorten harrastusten mahdollistaminen ja edistäminen yhdessä muiden toimijoiden kanssa

Tilannekuvaus:

Taiteen perusopetuksen yhteistyökurssseja päiväkodeissa ja avoimessa varhaiskasvatuksessa toteutettiin musiikissa, sanataiteessa, kuvataiteessa ja syyslukukaudella 2024 myös teatteritaiteessa.

Seurakyselyllä tehtiin seuroille keväällä 2024, jossa haettiin tietoja: perustietoja paikallisesta seuratoiminnasta, seurojen tyytyväisyys nykytilanteeseen, tulevaisuuden haasteet ja toiminnan kehittäminen, tulosten kuntavertailua. Koulu PT (liikunnanohjaaja) aloitti kahdella hankokoululla 1.9.2024.

Mittari	Lähtöarvo	Toteuma-arvo	Tavoitearvo
Järjestötapaamiset, lkm/v	2 (12/2023)	6 (12/2024)	2 (12/2024)
Tapahtumiin osallistuvien määrä, hlö	770 (12/2023)	610 (12/2024)	700 (12/2024)

TOIMINTAMME LINJAUS: Uudet toimintatavat**Talousarviotavoite:**

Sähköisten palveluiden lisääminen liikunnan ja kulttuurin asiakaspalveluprosesseissa

Tilannekuvaus:

Museon kokoelmien digitointi on edistynyt, verkossa julkaistu kuvakokoelmien kuvia.

Mittari	Lähtöarvo	Toteuma-arvo	Tavoitearvo
Digitoitujen objektien määrä, kpl	4 800 (12/2023)	8 118 (12/2024)	7 000 (12/2024)
Verkkokaupassa tehdyt ostot, kpl	231 (12/2022)	761 (12/2024)	500 (12/2024)

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tekniikka- ja ympäristö -toimialaan kuuluu kaksi lautakuntaa tekninen lautakunta ja Kymen jätelautakunta. Lisäksi teknisen lautakunnan alaisena toimii lupajaosto. Lupajaosto toimii maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamana rakennusvalvontaviranomaisena. Teknisen lautakunnan lupajaosto toimii myös ympäristönsuojelulain tarkoittamana kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena sekä terveydensuojelulain tarkoittamana kunnan terveydensuojeluviranomaisena.

Lautakunnan alaisten palveluiden talous toteutui vuonna 2024 kokonaisuutena hyvin. Toimintakate alittui noin 0,6 milj. euroa. Toimintatuotot ylittyivät noin 1,7 milj. euroa. Merkittävin kasvu oli joukkoliikenteen myyntituloissa, kun lipputulot ylittyivät 0,8 milj. euroa talousarviosta. Yhdyskuntatekniikan myynti- ja maksutuotot ylittyivät 0,5 milj. euroa. Katulupien hinnoittelu ja lupien määrän kasvun kasvatti myös tuottoja. Rakennusvalvonnan maksutulot ylittyivät 0,3 milj. euroa talousarviosta muutaman suuren rakennushankkeen (datakeskukset) johdosta.

Valmistus omaan käyttöön toteutui noin 0,4 milj. euroa talousarvioon määriteltä pienempänä. Muihin tuottoihin ja palvelujen ostoihin on kirjattu noin 1 milj. euroa Moreenien alueen puhdistamiskustannuksia.

Toimintakulut ylittyivät noin 0,8 milj. euroa, mikä johtuu runsaslumisesta alkuvuodesta. Myös loppuvuosi oli haastava talven alkaessa runsain lumisatein. Määräraha-varaukset ylittyivät eniten palveluiden ostoissa yhdyskuntatekniikassa ja kiinteistöpalveluissa. Palvelun ostojen määrärahat ylittyivät toistuvasti näissä palveluissa mikä on merkki siitä, että talvikunnossapidon määrärahavaraus on teknisen lautakunnan talousarviota suunniteltaessa alimitoitettu. Keväällä 2023 käyttöön otetut talouden sopeuttamistoimet ovat myös osaltaan vaikuttaneet talouden positiiviseen lopputulokseen. Yhdyskuntatekniikan palvelussa tehtiin sopeuttamistoimia kesä- ja talvikunnossapidossa. Kiinteistöpalveluissa tehtiin toimenpiteitä, millä saatiin yksiköiden palvelujen laatutasoa hallitusti laskemaan.

KAUPUNKISTRATEGIAN TAVOITE: Asuminen: Kouvola on turvallinen kotipesä

Talousarviotavoite:

Laadukkaat kaupungin tekniset palvelut

Tilannekuvaus:

Viranomaistoiminnan asiakastytyväisyyttä mitataan verkossa ja kaupungintalon infossa olevalla palautejärjestelmällä.

Mittari	Lähtöarvo	Toteuma-arvo	Tavoitearvo
Viranomaistoiminnan asiakastytyväisyys, 0–10	7,52 (8/2023)	7,89 (12/2024)	7,5 (12/2024)

KAUPUNKISTRATEGIAN TAVOITE: Liikunta ja kulttuuri: Kouvola on värikäs pelikenttä

Talousarviotavoite:

Ydinkeskustan elinvoimaisuutta kasvatetaan

Tilannekuvaus:

Ydinkeskustan kehittämiseen liittyviä toimija- ja kiinteistökohtaisia yhteistyöneuvotteluja on pidetty vuoden aikana ja priorisoitu kaupungin toimenpiteitä tulevia ydinkeskustan kehittämistoimenpiteitä varten.

Mittari	Lähtöarvo	Toteuma-arvo	Tavoitearvo
Valmiusaste, %	0 (12/2023)	20 (12/2024)	100 (12/2024)

KAUPUNKISTRATEGIAN TAVOITE: Kestävä elämäntapa: Kouvola on luonnollinen perusta

Talousarviotavoite:
Käyrälammen alueen kehittäminen

Tilannekuvaus:
Investointien valmistelu eteni projektisuunnitelman mukaisesti. Käyttösuunnitelmaan määritellyt toimenpiteet toteutettiin.

Mittari	Lähtöarvo	Toteuma-arvo	Tavoitearvo
Investointien toteutumisaste, %	0 (12/2023)	100 (12/2024)	100 (12/2024)

KAUPUNKISTRATEGIAN TAVOITE: Yrittäminen: Kouvola on logistisesti keskellä kaikkea

Talousarviotavoite:
Kaupungin yritystonttivarannon kasvattaminen

Tilannekuvaus:
Yritystontit-kärkihankkeen osa-alueittainen valmistelu eteni pääosin projektisuunnitelman mukaisesti. Aikataulut venyivät kohteissa, joiden toteutuminen johtui ulkoisista asiakkaista.

Mittari	Lähtöarvo	Toteuma-arvo	Tavoitearvo
Toteutumisaste, %	0 (12/2023)	100 (12/2024)	100 (12/2024)

KAUPUNKISTRATEGIAN TAVOITE: Hyvinvoiva henkilöstö ja osallistava johtaminen

Talousarviotavoite:
Hyvinvoiva henkilöstö

Tilannekuvaus:
Erittäin tyytyväisten ja tyytyväisten osuus vaihteli runsaasti vuoden 2024 aikana tehdyissä fiilismittauksissa. Joulukuun 2023 ja 2024 aikana erittäin tyytyväisten ja tyytyväisten osuus kasvoi 60 %:sta 63 %:iin, mikä oli myös koko vuoden 2024 mittauksen keskiarvo. Lähimpänä tavoitetasoa mittauksissa päästiin huhtikuussa 2024, jolloin erittäin tyytyväisten ja tyytyväisten osuus oli 69 %.

Mittari	Lähtöarvo	Toteuma-arvo	Tavoitearvo
Erittäin tyytyväisten ja tyytyväisten osuus, %	72 (8/2023)	63 (12/2024)	72 (12/2024)

KYMEN JÄTELAUTAKUNTA

Kymen jätelautakunta on alueellinen jätehuoltoviranomainen. Jätelautakunnan toiminta-alueella on yhdeksän kuntaa; Hamina, Iitti, Kotka, Kouvola, Lapinjärvi, Miehikkälä, Mäntyharju, Pyhtää ja Virolahti. Kouvolan kaupunki toimii Kymen jätelautakunnan isäntäkuntana.

Kymen jätelautakunnan talous toteutui miltei suunnitelman mukaisesti. Henkilöstömenot olivat arvioitua pienemmät. Jätelautakunnan perustamissopimuksen mukaisesti Kymenlaakson Jäte Oy:lle hyvitetään ylijäämää 25 737,58 euroa.

KAUPUNKISTRATEGIAN TAVOITE: Asuminen: Kouvola on turvallinen kotipesä

Talousarviotavoite:

Laadukkaat palvelut ja tyytyväinen asiakas

Tilannekuvaus:

Hakemusten keskimääräinen käsittelyaika on erittäin pitkä. Henkilöstöresurssien liian pieni mitoitus jo pidemmältä ajalta verrattuna työmäärään sekä muutokset henkilöstössä on johtanut hakemusten käsittelyn viivästyminen jo pidemmältä ajalta.

Mittari	Lähtöarvo	Toteuma-arvo	Tavoitearvo
Käsittelyaika, päivää	47,4 (8/2023)	145,9 (12/2024)	42 (12/2024)

Kymen Jätelautakunnalle tehtiin vuonna 2024 6 235 hakemusta tai kirjattavaa ilmoitusta, joista osaan tehdään päätös viranhaltijatasolla. Tyypillisiä hakemuksia ovat jätemaksun kohtuullistaminen tai siitä vapautus, hakemus lukolliseen yhteiskeräyspisteeseen liittymisestä tai käyttöilmoitus yhteisestä jäteastiasta. Käsittelyaika on venynyt pitkäksi lakimuutosten ja muiden muutosten,

henkilöstömuutosten ja sitä kautta rästytyneiden hakemusten vuoksi.

Kouvolan kaupungilla jätehuollosta vastaavan viranhaltijan mukaan tilanne saadaan vähitellen vuosien 2025-2026 aikana hallintaan. Hakemusten ja muiden töiden rästytyminen ja pitkä käsittelyaika vaikuttavat myös henkilöstön työhyvinvointiin.

KAUPUNKISTRATEGIAN TAVOITE: Kestävä elämäntapa: Kouvola on luonnollinen perusta

Talousarviotavoite:

Jätehuoltomääräysten mukaiset jätehuoltopalvelut asukkailla. Kasvatetaan järjestettyyn jätteenkuljetukseen liittyneiden osuutta liittymisvelvollisista.

Tilannekuvaus:

Bio- ja pakkausjätteiden erilliskeräykseen liittyneiden taloyhtiöiden osuus liittymisvelvollisista on kasvanut ja tavoite on saavutettu.

Mittari	Lähtöarvo	Toteuma-arvo	Tavoitearvo
Liittyneiden osuus, %	84 (8/2023)	89 (12/2024)	88 (12/2024)

Talousarviotavoite:

Jätehuollon yhteisten suuntaviivojen määrittely vuosille 2025-2030

Tilannekuvaus:

Jätelautakunta on päättänyt jätehuollon palvelutasosta vuosille 2025-2030. Jätepoliittinen ohjelma 2025-2030 on lähdössä kuntien päätöksentekoon.

Mittari	Lähtöarvo	Toteuma-arvo	Tavoitearvo
Toteutumisaste, %	0 (12/2023)	100 (12/2024)	100 (12/2024)

Yhteenveto valtuuston hyväksymien tavoitteiden saavuttamisesta

MITTARISTO		
	0-2	Tavoitetta ei saavutettu, vaatii toimenpiteitä
	3-4	Tavoite saavutettiin
	5	Tavoite saavutettiin erinomaisesti

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Mittaristo (0-5)		Huomioita
ASUMINEN: Kouvola on turvallinen kotipesä	Laadukkaat kaupungin tekniset palvelut	4		Asiakastyytyväisyys 7,89
	Laadukkaat palvelut ja tyytyväinen asiakas (Kymen Jätelautakunta)	0		Hakemusten käsittelyajat ovat erittäin pitkiä
LIIKUNTA JA KULTTUURI: Kouvola on värikäs pelikenttä	Kouvola aktivoituu tapahtumakalenterina	2		Tapahtumatalon myynti laski
	Matalan kynnyksen maksuttomien/edullisten tapahtumien tarjonta ja kehittäminen sekä kulttuuritalojen tapahtumatuotannon kehittäminen	1		Tapahtumiin osallistuvien ja tapahtumien määrä jäivät tavoitteista
	Pääkirjaston uudistaminen kaikkien yhteiseksi tilaksi yhteistyössä opiston ja muiden käyttäjien kanssa	1		Aloittaminen viivästyi tilapalveluiden henkilöstöresurssien ja nuorisopalvelujen tarveselvityksen odottelun vuoksi.
	Lasten ja nuorten harrastusten mahdollistaminen ja edistäminen yhdessä muiden toimijoiden kanssa	2		Tapahtumiin osallistujien määrässä ei tavoitetta saavutettu
	Ydinkeskustan elinvoimaisuutta kasvatetaan	2		Valmiusaste 20%
KESTÄVÄ ELÄMÄNTAPA: Kouvola on luonnollinen perusta	Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen	2		Vaikeasti työllistettävien määrä nousi
	Käyrälammen alueen kehittäminen	4		
	Jätehuoltomääräysten mukaiset jätehuoltopalvelut asukkailla. Kasvatetaan järjestettyyn jätekuljetukseen liittyneiden osuutta liittymävelvollisista.	4		
	Jätehuollon yhteisten suuntaviivojen määrittely vuosille 2025-2030	4		

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Mittaristo (0-5)	Huomioita
KASVATUS JA OPETUS: Kouvola on kaikkien kampus	Lasten ja nuorten sekä perheiden osallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä arvostavan ja luottamusta rakentavan vuorovaikutuksen kehittäminen	2	☹️ Nuorten kyselyn tulokset jäivät tavoitteesta
	Oppimis- ja kasvatustilaympäristöjen monipuolistaminen ja kehittäminen	1	☹️ Laitteiden toimitukset viivästyivät
	Lasten ja nuorten monilukutaidon ja digiosaamisen vahvistaminen	1	☹️ Laitteiden toimitukset viivästyivät Itsearvioinneissa määritellyissä hyvän osaamisen tasossa ei saavutettu tavoitetta
TYÖELÄMÄ: Kouvola on moderni työmahdollisuuksien keskus	Ei tavoitteita		
YRITTÄMINEN: Kouvola on logistisesti keskellä kaikkea	Kaupungin yritystonttivarannon kehittäminen	4	😊
TOIMINNAN LINJAUKSET: Uudet toimintatavat	Toimintaprosessien digitalisointi	1	☹️ Työ alkanut vuoden loppupuolella
	Henkilöstöjohtaminen kehittyy ja työhyvinvointi paranee (koko henkilöstö)	2	☹️ Sairauspoissaoloprosentti jäi tavoitteesta
	Talouden tasapainottaminen ja toiminnan tehostaminen	2	☹️ Kiinteistöjen myynti jäi tavoitteesta
	Henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen (kasvatus ja opetus)	2	☹️ Työhyvinvointikyselyssä ei saavutettu tavoitetasoa
	Sähköisten palvelujen lisääminen liikunnan ja kulttuurin asiakaspalveluprosesseissa	5	😊
	Hyvinvoiva henkilöstö (tekniikka)	1	☹️

Tarkastuslautakunnan huomio

Osa tavoitteista vaihtuu vuosittain, minkä johdosta on vaikea arvioida niiden toteutumista kokonaisuudessaan, mikäli tavoitteen toteutus jää kesken, tavoitetta ei ole asetettu pidemmälle aikavälille tai toimenpiteitä ei juurikaan ole aloitettu vuoden 2024 aikana. Selkeä puute tavoitteiden heikon saavuttamisen ohella on se, ettei työllisyyteen tai työmahdollisuuksiin liittyviä tavoitteita ole vuodelle 2024 asetettu.

Näyttää siltä, että arvosana 2,24 kertoo siitä, ettei valtuuston asettamia tavoitteita nähdä toimialoilla sitovina, vaan enemmänkin suosituksina. Asetettujen tavoitteiden vaikutus toiminnan ohjaukseen ei ole riittävällä tasolla.

Tarkastuslautakunnan näkökulmasta on välttämätöntä, että toimielimet tarkastelevat valtuuston hyväksymiä tavoitteita esimerkiksi osavuosikatsausten yhteydessä ja muutoinkin tilanteissa, joissa tavoitteeseen pääsy edellyttää toimenpiteitä.

8. Kaupunkikonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Lautakunnan tehtäviin ei kuulu kuntakonsernin ja siihen kuuluvien kuntayhtiöiden toiminnan ja talouden tarkastus, vaan nimenomaisesti asetettujen tavoitteiden arviointi. Tarkastuslautakunta ei arvioi kuntayhtiön toimintaa, mutta voi kiinnittää huomiota niihin tekijöihin, joilla valtuusto päätöksissään ohjaa tai tukee yhtiötä omistajaohjauksen kautta tai vastaavilla järjestelyillä.

Kouvolan kaupungin konserniin kuului vuoden 2024 lopussa 24 tytäryhteisöä, jotka kaikki on yhdistelty konserniin. Lisäksi konsernitilinpäätökseen yhdisteltiin 2 kuntayhtymää, joissa kaupunki on jäsenenä. Toinen kuntayhtymistä, Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä, on yhdistelty joulukuussa 2024 tapahtuneeseen purkautumiseen asti. Kouvola-konserniin kuului myös 39 osakkuusyhteisöä, joista konsernitilinpäätökseen yhdisteltiin konsernin kannalta 5 olennaista yhteisöä. Konsernikaavioon on täydennetty alakonsernien osakkuusyhteisöt. Kouvola-konserniin kuuluva 1 säätiö on yhdistelty konserniin.

Kaupunkikonsernin yhtiöistä keskeisiä ovat energia- ja vesiyhtiöinä KSS Energia Oy ja Kouvolan Vesi Oy, elinkeino- ja kehitysyhtiö Kouvola Innovation Oy ja tietoliikenteestä vastaava KS Tieto Oy. Muista yhtiöistä Kouvola vahvasti rakentaa koulutusyhtiöt ja teatteri.

Kaupunginhallituksen elinvoimajaosto (31.12.2024 asti) ja elinvoima- ja työllisyysjaosto (1.1.2025 alkaen) huolehtii käytännön konsernivalvonnan toteuttamisesta

ta Kouvola-konsernissa, kaupungin talous ja strategia -palvelun huolehtiessa valmistelusta. Tilikaudella 2024 elinvoimajaosto kokoontui 11 kertaa.

Kaupunginvaltuusto on asettanut vuosittaiset tavoitteet keskeisille tytäryhtiöille. Asetettuja tavoitteita ja talouden kehitystä seurattiin osavuositarkastusten yhteydessä. Tässä kertomuksessa paneudutaan keskeisten yhtiöiden tilaan jäljempänä kuulemisten yhteydessä. Tässä osassa keskitytään pelkästään yhtiöiden tulosten ja tavoitteiden saavuttamiseen vuonna 2024.

Yhteenveto kaupungin saamista osingoista 2021–2024

Tilikauden 2024 osingot muodostuvat pääosin KSS Energia Oy:n, Kymenlaakson Sähkö Oy:n ja Kuntarahoitus Oyj:n osingoista.

Osingot, 1000 euroa	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TP 2024
KSS Energia Oy	8 000	8 004	5 400	8 000	8 000
Kymenlaakson Sähkö Oy	1 800	585	585	2 000	2 078
Kuntarahoitus Oyj	0	439	738	700	721
Muut	0	3	3		107
Yhteensä	9 800	9 031	6 726	10 700	10 906

Keskeisten konserniyhtiöiden talouden toteutuminen (1000 euroa)

KSS Energia Oy (konserni)	TP 2024	TP 2023	Muutos-%
Liikevaihto	158 884	196 982	-19,34
Liikevoitto/-tappio	28 588	41 358	-30,88
Tilikauden voitto/tappio	23 534	30 357	-22,48

Kouvola Innovation Oy (konserni)	TP 2024	TP 2023	Muutos-%
Liikevaihto	6 078	5 726	6,15
Liikevoitto/-tappio	-151	-518	-70,85
Tilikauden voitto/tappio	-173	-556	-68,88

Kouvolan Ammattiopisto Oy	TP 2024	TP 2023	Muutos-%
Liikevaihto	27 888	29 385	-5,09
Liikevoitto/-tappio	2 225	1 538	44,67
Tilikauden voitto/tappio	2 333	1 594	46,36

Kouvolan Asunnot Oy	TP 2024	TP 2023	Muutos-%
Liikevaihto	25 791	25 124	2,65
Liikevoitto/-tappio	2 302	1 606	43,34
Tilikauden voitto/tappio	46	341	-86,51

Kouvolan Vesi Oy	TP 2024	TP 2023	Muutos-%
Liikevaihto	19 849	18 918	4,92
Liikevoitto/-tappio	3 463	2 634	31,47
Tilikauden voitto/tappio	460	244	88,52

Kouvolan Teatteri Oy	TP 2024	TP 2023	Muutos-%
Liikevaihto	867	850	2,00
Liikevoitto/-tappio	-37	-24	-54,17
Tilikauden voitto/tappio	-12	1	-1 300,00

Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy	TP 2024	TP 2023	Muutos-%
Liikevaihto	2 594	1 991	30,29
Liikevoitto/-tappio	56	12	366,67
Tilikauden voitto/tappio	237	147	61,22

Kaakkois-Suomen Tieto Oy	TP 2024	TP 2023	Muutos-%
Liikevaihto	28 324	26 408	7,26
Liikevoitto/-tappio	973	700	39,00
Tilikauden voitto/tappio	799	585	36,58

Kaupunginvaltuusto on pidetty ajan tasalla konsernin toiminnasta ja ohjauksesta seuraavalla tavalla:

- 14.11.2022 Kouvolan kaupungin eettiset periaatteet
- 14.11.2022 kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet
- 11.11.2024 Kouvolan kaupungin konserniohje sekä hyvä hallinto- ja johtamistapaohjeistus
- 10.6.2024 omistajapolitiittiset linjaukset ja omistajapolitiittinen ohjelma 2024-2025.

Tarkastuslautakunnan huomio

Kaupungin tytäryhtiöiden merkitys palvelujen tuottajana ml. mahdolliset häiriötilanteet ja alueellinen huoltovarmuus on merkittävä. Yhtiöt ovat saavuttaneet niille asetetut tavoitteet. Yhtiöiden taloutta on hoidettu asianmukaisesti.

9. Kuulemiset

ARVIOINTIKUULEMINEN 1: Kouvolan kaupungin kärki- ja edunvalvontahankkeet 2024-2027 (13.8.2024)

Kaupungin edunvalvonnalla tarkoitetaan vaikuttamista päätöksentekoon kohteissa, jotka eivät ole suoraan päätäntävallassa. Edunvalvontasuunnitelmassa kuvataan keskeisimmät edunvalvontakohteet taloussuunnittelukaudella. Pitkän aikavälin edunvalvontakohteet on määritelty kaupunkistrategian yhteydessä syksyllä 2022.

Kaupunginjohtaja Marita Toikka keskittyi alustuksesaan kaupungin hallitusohjelmataavoitteisiin

- valtatie 15 Kotka-Kouvola parantaminen
- Itäradan (tavoite 2040) suunnittelun jatkaminen
- yliopistotasoisien koulutuksen lisääminen ja
- turvallisuus ja alueellinen huoltovarmuus.

Edellä mainittuja tavoitteita täydentää kaupungin esille tuomat asiat kaupunkien C 21 -verkostossa. Näistä esimerkkeinä toisen asteen koulutuksen resurssien ja lupaprosessien kehittäminen, ympäristövaikutuksiltaan kestävien energiamuotojen käyttöönoton tukeminen sekä teollisuudessa että kotitalouksissa, työvoiman saatavuuden parantaminen, työperäisen maahanmuuton lisääminen, lupaprosessien kehittäminen, etäasiointi, kuntien itsehallinnon vahvistaminen ja rahoitusjärjestelmän

uudistaminen ja huoltovarmuuteen liittyen kotimaisen ruuan ja energiankäytön varmistaminen. Kaupunginjohtajan esityksessä korostui kaupungin edunvalvonnan ajassa eläminen ja reagointi yllättäviin muutoksiin, jotka toteutuessaan saattavat uhata kaupungin elinvoimaa ja hyvinvointia tai vastaavasti mahdollistaa investoinnit kaupungin alueelle. Näistä voidaan mainita Ratamon yöpäävystyksen säilyttäminen ja datakeskus - ja aurinkovoimahankkeet. Kaupungin kannalta strategisissa hankkeissa korostuu alueellinen Kymenlaaksoa ja laajempi koko Itäistä Suomea koskeva yhteistyö. Tekninen johtaja Hannu Tylli paneutui alustuksessaan parhaillaan lähinnä teknisen toimialan vastuulla oleviin hankkeisiin, joista ns. kärkihankkeiksi on nimetty Käyrälammen kehittäminen ja yritystontit. Niiden ohella kaupunkikeskustan kehittäminen, datakeskukset ja aurinkovoima ovat akuutteja ja elinvoiman kannalta konkreettisia hankkeita. Tarkastuslautakunta sai kokonaisvaltaisen kuvan edunvalvonnan kokonaisuudesta. Erikseen keskustelua syntyi mm. RRT-hankkeen nykytilasta, kyseisen alueen tehokkaasta hyödyntämisestä yrityselämän tarpeisiin ja Käyrälammen alueen ympäristövaikutuksista.

EDUNVALVONTAKORTIT - Koonti

Edunvalvontakortti	2024	2025	2026	2027	Valmisteluvastuu
Kaupunkia koskevat lainsäädäntöuudistukset					Johtavat viranhaltijat
Valtionhallinnon toimielimet ja tehtävät					Johtavat viranhaltijat
Kouvolan logistisen aseman vahvistaminen					Kinno
Hyötyvirta -kehittämiskokonaisuus					Kinno
Elintarvikealan arvoketjut					Kinno
Asuminen					Kouvolan Asunnot
Työ- ja koulutusperäinen maahanmuutto					Kaupunginjohtaja
Koulutustarjonnan laajentaminen kaikilla tasoilla					Sivistysjohtaja
Maakuntakaavoitukseen vaikuttaminen					Tekninen johtaja
Tiehankeet					Kaupunginjohtaja
Ratahankeet					Kaupunginjohtaja
Hyvinvointialue					Hyvinvointipäällikkö
TE-palvelujen siirto kuntiin					Hyvinvointipäällikkö
Turvallisuus					Kaupunginjohtaja
Maa- ja metsätalous					Tekninen johtaja
Puhtaat energianlähteet					Tekninen johtaja

Tarkastuslautakunnan huomio

Tarkastuslautakunta sai kattavan kuvan kaupungin edunvalvonnan kokonaisuudesta. Kaupunginjohtaja toi alustuksessaan esille reagoinnin akuutteihin edunvalvontaa (kuten Ratamo ja tiehankkeet) vaativiin asioihin, joissa on onnistuttu vuoden 2024 aikana hyvin.

Strategian yhteydessä vuonna 2022 laaditut edunvalvontakortit vaativat päivittämistä ja mahdollisuuksien mukaan konkreettisempaa otetta. Avoimeksi jäi, missä määrin luottamushenkilöjohto osallistuu kaupungin edunvalvontaan, miten edunvalvontaa tuloksien osalta seurataan ja miten niistä valtuustolle raportoidaan.

Kärkihankkeiden valinnasta ja nimeämisestä, niihin liittyvästä suunnittelusta, seurannasta ja eri toimijoiden roolista ei ole päätöksenteon kannalta selkeää kuvaa. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kaupunginvaltuusto tulisi pitää paremmin ajan tasalla strategisista vuosia kestävästä hankkeista.

ARVIOINTIKUULEMINEN 2:

Kouvolan kaupungin investointiohjelma 2024-2027 (13.8.2024)

Kaupungin talousarvion ja -suunnitelman mukaisesti kaupungin nettoinvestoinnit ovat 34,0 milj. euroa vuodelle 2024, josta kärkihankkeiden osuus on 4,1 milj. euroa. Investoinneissa noudatetaan 10 vuoden investointisuunnitelmaa, jota tarkastellaan ja päivitetään jatkuvasti. Kehitys- ja sopeuttamistoimet vaikuttavat laajasti investointien priorisointeihin. Korjausrakentaminen on edelleen erittäin vähäistä, kiireellisiä korjaushankkeita tehdään lähinnä pieninvestointien kautta.

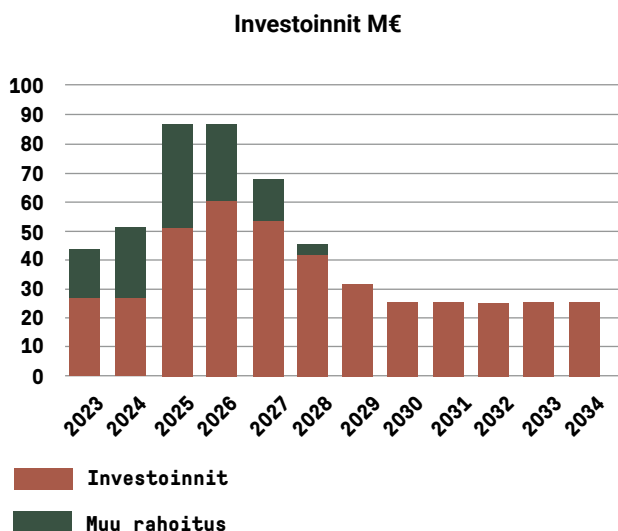
Talouden tasapainottamiseksi yhdyskuntatekniikan perusinvestointeja on supistettu tulevilta vuosilta. Perusinvestointitaso tulee vähenemään viime vuosien keskiarvosta noin 13,3 milj. eurosta noin 8 milj. euroon vuosina 2024 ja 2025. Tämä tarkoittaa sitä, että yhdyskuntatek-

niikka tulee keskittymään yhä enemmän korjausinvestointeihin. Uusinvestointeja arvioidaan suunnittelukaudella erittäin kriittisesti. Investointien hyötyjen tulee kattaa niistä aiheutuvat poistojen lisäykset. Yhdyskuntatekniikan poistot ovat kasvaneet 2015-2023 vuosien aikana 7 milj. euroa vuositasona.

Tarkastuslautakunnan työohjelman mukaisesti kaupungin viranhaltijoista kokonaisuutta esittelivät ja kysymyksiin vastasivat talousjohtaja Hellevi Kunnas, toimitilajohtaja Katja Ahola ja kaupungininsinööri Anne Ahtiainen.

Kouvolan kaupungin investointisuunnitelmassa ovat lähivuodet 2025-2027 kokonaistalouden ja hankkeiden toteuttamisen kannalta erittäin haasteellisia.

Kuvaaja 11 Kouvolan investointisuunnitelma

Investointiohjelman osalta on merkille pantavaa, että koulujen ja päiväkotien rakentamisen myötä ei ole olemassa oleviin kiinteistöihin pystytty satsaamaan ja näin korjausvelka tulee väijäämättä lisääntymään. Jatkossa on keskityttävä korjausinvestointeihin ja samalla uusinvestointeja joudutaan tarkastelemaan erittäin kriittisesti.

Koulu- ja päiväkotinvestointien osalta todettiin, että palveluverkko voi muuttua nopeasti. Koulun lakkautus ei sinällään poista kiinteistöistä aiheutuvia kustannuksia, mikä edellyttää kiinteistön myyntiä, purkamista tai muuta hyötykäyttöä. Tilojen mitoitukseen vaikuttavat lasten määrän väheneminen ja ryhmäkoon suurentaminen.

Julkisuudessa keskustelua aiheuttaneen kulttuuritilojen osalta todetaan, että teatterihanke etenee, mutta hanketta pyritään supistamaan. Merkittävien tilojen, kuten Kouvola- ja Kuusankoskitalot, käyttöaste on alhainen ja vuokralaisia haetaan.

Tarkastuslautakunnan huomio

Tarkastuslautakunta on huolissaan mittavien lainanottoa vaativien investointien ajoittumisesta vuosille 2025-2028 samanaikaisesti kun nykyisen kiinteistömäärän korvausvelka kasvaa. Kiinteistöt kokonaisuutena ovat ehkä keskeisin kriittinen menestystekijä tarkasteltaessa kaupungin taloutta. Valtuustokauden loppupuolella on keskityttävä investointeja enemmän korjausvelan lyhentämiseen ja kiinteistöjen käyttöasteen nostamiseen.

ARVIOINTIKUULEMINEN 3: Kaakkois-Suomen Tieto Oy (10.9.2024)

Kaakkois-Suomen Tieto Oy palvelee kuntia, kuntayhtymiä ja kuntaomisteisia osakeyhtiöitä ja muita julkishallinnon organisaatioita sekä niiden sidosryhmiä. Toiminnan tarkoitus on tuottaa ICT-palveluja omistajien tarpeisiin. Kouvolan kaupungin omistusosuus on 61 %.

Yhtiön toiminta-alueena on koko Suomi, painottuen Kymenlaakson alueelle. Yhtiön päätoimipaikka sijaitsee Kouvolassa Kuusankoskella ja yhtiöllä on toimipisteet myös Kotkassa sekä Kymenlaakson keskussairaalan tiloissa. Yhtiön henkilöstö koostuu yli 120:stä tietotekniikan ja puhelpalvelujen ammattilaisesta. Yhtiö vastaa merkittävästä osasta asiakkaidensa tietotekniikkakokonaisuutta. Näitä palveluja ovat alueellinen tietoverkko, kiinteistöverkot, työasemat ja oheislaitteet, suuri osa tietojärjestelmistä, käyttäjäylläpito, käyttövaltuushallinta-, tietoturva-, asiantuntija-, projekti-, Service Desk- ja AV-palvelut sekä puhetietoliikenne vaihdopalveluineen. Palvelut on tuoteistettu yhtiön palveluhinnaston mukaisesti.

Yhtiön toimintaa esittelivät toimitusjohtaja Mika Lyytikäinen ja hallituksen puheenjohtaja Arttu Kollanus. Heidän mukaansa yhtiöllä on vahva asema Kymen-

laaksossa maakunnallisena toimijana. Sen ohella yhtiö vastaa Sarastian kaikkien toimipisteiden perustietotekniikkapalveluista. Yhtiön oman ohjelmistotuotannon kasvunäkymät ovat hyvät, myös muita uusia tuote- ja palvelukokonaisuuksia on kehitetty ja tuoteistettu.

Yhtiöllä on hallitus, johon yhtiöjärjestyksen mukaisesti kuuluu 5 jäsentä. Yhtiön hallitus muodostuu kahdesta luottamusmiestä henkilöstöstä, jotka tulevat kumpikin yksi Kouvolaan ja yksi Kotkasta. Loput kolme jäsentä omaavat yhtiön liiketoiminnan ja hallitustyöskentelyn kokemusta (ns. hallitusammattilaiset) ja heidät valitsee yhtiön yhtiökokous nimitystoimikunnan esityksestä.

Tavoitekeskustelu käydään vuosittain Kouvolan kaupungin omistajaohjauksen kanssa, jolle myös osavuosi-katsaukset ja tilinpäätökset toimitetaan. Yhtiön hallitus on hyväksynyt Kouvolan kaupungin konserniohjeen noudatettavaksi soveltuvin osin. Yhtiön toimintaan sitoutunut hallitus kokoontuu keskimäärin 10 kertaa vuodessa. Yhtiön johdon mukaan järjestely yhteistyö hallituksen sekä omistajien kanssa on toimivaa.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Liikevoittoprosentti vähintään 4,0	Liikevoittoprosentti (liikevoitto / liikevaihto) * 100	Liikevoittoprosentti on 3,4
Asiakastyytyväisyys tasolla 3,3	Asiakastyytyväisyysmittaukset 2 kertaa vuodessa (asteikolla 1-4)	Asiakastyytyväisyysmittausten kokonaiskeskiarvo 3,3
Palvelupyyntöjen (SLA) vasteaika toteutuu palvelukuvausten mukaisesti Kouvolan kaupungin osalta	Vähintään 80 % palvelupyyntöistä valmistuu määräajassa. Lisäksi Kouvolalle toimitetaan kuukausittain tarkempi erittely SLA lajeittain.	SLA-toteuma 89,6 %
ServiceDeskin vastausaika keskimäärin 55 sekuntia	Keskimääräinen vastausaika sekuntia	Keskimääräinen vastausaika 48,4 sekuntia
Tavoitteena hankkia yksi uusi omistaja-asiakas ja kasvattaa yhtiön liiketoimintaa maltillisesti	Uusien omistaja-asiakkaiden lukumäärä	Omistaja-asiakkaissa ei muutosta aiempaan

Kouvolan kaupungin omistajapoliittisen ohjelman (2024-2025) mukaan omistamisen perusteena on, että yhtiöllä on tehtävä kaupungin ICT-palvelujen tuottajana ja kehittäjänä ja näkemys omistussuudesta on, että yhtiö säilyy kaupungin tytäryhtiönä.

Omistajapoliittisen ohjelman näkemys pidemmän aikavälin taloudellisista ja toiminnallisista tavoitteista on seuraava:

- Kaakkois-Suomen Tieto Oy palvelee julkishallinnon ICT-erityisosaamisellaan maakuntaa, hyvinvointialuetta, kuntakonserneja ja niiden sidosryhmiä. Yhtiö vahvistaa asemaansa Kymenlaaksossa ja laajentaa toimintaansa muualla Suomessa.
- Toiminnan ytimenä ovat osaava henkilöstö sekä katevat, kustannustehokkaat ja laadukkaat ICT-palvelut, joita omistaja-asiakkaiden on helppo hankkia yhtiön In house -aseman vuoksi.
- Yhtiön palvelujen hinnoittelu on kilpailukykyinen ja palvelukokonaisuus on räätälöity omistaja-asiakkaiden tarpeisiin. Yhtiön tuottotavoitteena on tulos, jolla tulorahoitukseen perustuva toiminta voidaan turvata. Toiminnan kasvun runko tulee muodostumaan Kymenlaaksossa tuotettavista uusista digitaalisista palveluista, joiden markkinointialuetta laajennetaan.

Riskeinä yhtiö näkee hallitusohjelmassa mainitut in house-yhtiöiden toimintaa rajoittavat esitykset (hallituksen ehdotus edellyttäisi 10 % omistusta palveluja tarjoavasta yhtiöstä) sekä mahdolliset hyvinvointialueiden rakenteelliset muutokset. Nämä riskit koskevat kaikkia maakunnallisia ICT-palvelutuottajia. Todettakoon, että hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle vuonna 2025. Toimitusjohtaja vakuutti yhtiön varautuneen tietoverkkoihin kohdistuviin häiriöihin ja hybridivaikuttamiseen. Tietoturvallisuus ja varautuminen ovat yhtiön ydinosaamista ja niistä on olemassa erilliset, laajat dokumentaatiot ja poikkeustilanteita harjoitellaan säännöllisesti.

Tarkastuslautakunnan huomio

Kouvolan kaupungin tulee aktiivisesti seurata In house -yhtiöitä koskevaa hankintalain muutostyksen valmistelua ja omistajaohjauksella pyrittävä varmistamaan yhteistyössä pienosakkaiden kanssa edunvalvonta ja myöhemmin lakimuutosten mahdollisten negatiivisten vaikutusten minimointi. On mahdollista, että uusi lainsäädäntö johtaa omistajapohjan muutoksiin ja vaikuttaa alueellisesti kilpailutilanteeseen.

Kaupungin hallinnassa olevien ICT-laitteiden (ml. koulut) laitevaihdot, ylläpito- ja päivitystyöt on tarkoituksenmukaista pitää keskitettynä kaupungin tytäryhtiölle. Järjestelyä puoltaa myös tietoturvan varmistaminen. Kaupungin tietohallinnon ja KS Tiedon välistä yhteistyötä kanssa on vahvistettava toimintaan vaikuttavien riskien ml. hybridivaikuttaminen minimoimiseksi.

ARVIOINTIKUULEMINEN 4: Kouvolan Vesi Oy (8.10.2024)

Kouvolan Vesi Oy on Kouvolan kaupungin kokonaan omistama osakeyhtiö, jonka tehtävänä on toimittaa asiakkailleen korkealaatuista, terveydellisten vaatimusten mukaista puhdasta vettä sekä huolehtia viemäriverien johtamisesta ja jätevesien käsittelystä ympäristön kannalta kestävällä tavalla. Kouvolan Vesi Oy huolehtii huleveden viemäroinnista kunnan vahvistamalla huleveden toiminta-alueella. Vesihuoltotoiminta kattaa Kouvolan taajamat lukuun ottamatta entistä Anjalankoskea, jossa taajamat kuuluvat Kymen Vesi Oy:n toiminta-alueeseen.

Yhtiön toimitusjohtaja Ari Mikkeli ja hallituksen puheenjohtaja Outi Kasurinen osallistuivat kuulemiseen ja esittelivät yhtiön toimintaa.

Toimitusjohtajan mukaan kaupungin asettamat tavoitteet tarkistetaan vuosittain ja niistä raportoidaan konserniraportoinnin yhteydessä 4 kk välein. Konserniohje on käsitelty ja hyväksytty hallituksessa 21.10.2021. Hyväksynnästä on toimitettu pöytäkirjanote omistajaohjaukseen.

Konserniohjetta on käsitelty hallituksessa säännöllisesti, viimeksi kokouksessa 31.1.2022. Konserniohjeen kirjauksia on huomioitu mm. hallituksen työjärjestyksessä. Hallitustyöskentely on sujunut erittäin hyvin. Hallitus teki itsearviointin 27.11.2023. Nykyisen hallituksen kesken yhteistyö on toiminut erinomaisesti. Keskustelu on ollut avointa, toisia kunnioittavaa ja päätöksen teko selkeää.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Liikevoittoprosentti > 10 %	% liikevaihdosta	17,44 %
Omavaraisuusaste vähintään 48 %	Omavaraisuusaste %	49,59 %
Talousveden laatu, viranomaisnäyt- teiden ylitykset 0 kpl / vuosi	Ylitykset kpl / vuosi	1
Vedenjakelu poikki > 12 h, 0 kpl / vuosi	Yli 12 h kestäneet vedenjakeluhäiriöt kpl / vuosi	0
Vuosittain saneeratun (ei sis. uudisrakentamista) vesi- ja jäte- vesiverkoston määrä prosentteina verkoston kokonaismäärästä mu- kaan lukien keskeneräiset pitkissä hankkeissa	> 0,6 % verkoston kokonaismää- rystä, kestävä taso on 1 % pitkällä aikavälillä	0,52 % vesi 0,86 % jätevesi
Hulevesiliittyjien (uudet + sanee- rausalueet) määrän lisääminen vähintään 200 liittymää vuodessa	Uusien hulevesiliittymien lukumäärä kpl / vuosi	654

Arvioita tuloksista 2024 sekä toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista 2024-2027

Yhtiön tavoitteena on edelleen kehittää varautumista ja toimitusvarmuutta muuttuvassa ympäristössä. Poikkeustilanteisiin varaudutaan ajan tasalla olevalla varautumissuunnitelmalla, riittävillä resursseilla ja säännöllisillä varautumisharjoituksilla. Yhtiön keskeisenä tavoitteena on turvata henkilöstön hyvinvointi sekä huomioida asiakkaiden ja sidosryhmien tarpeet lakisääteiset velvoitteet huomioiden. Yhtiön hankinnoissa noudatetaan kynnsarvot ylittävissä hankinnoissa erityisalojen hankintalakia. Kaikissa hankinnoissa tavoitteena on saavuttaa laadukas lopputulos kustannustehokkaaseen hintaan.

Verkostosaneerausten määrä jatkuu tulevinakin vuosina korkealla tasolla, jotta vesihuoltolain edellytykset verkoston toimintavarmuudesta voidaan täyttää. Yhtiö ylläpitää vesihuoltoverkostoaan sekä laitoksiaan riittävillä uudis- ja korjausinvestoinneilla, jotka rahoitetaan vesihuoltolain mukaisella toiminta-alueella vesihuoltomaksuin tai lainajärjestelyin.

Tavoitteena on pitää vesihuoltomaksut kohtuullisella ja kestäväällä tasolla, jotta niillä pystytään kattamaan vesi-
huollon kustannukset pitkällä aikavälillä. Yhtiön tavoitteena ei ole jakaa osinkoa. Tavoitteena on, että tilikauden voitto käytetään kustannustehokkaasti toteutettujen investointien rahoittamiseen.

Lakisääteiset velvoitteet, esimerkiksi asetusten tai lakien muutokset, saattavat johtaa investointitarpeisiin. Näiden investointien kattaminen edellyttää vieraan pääoman lisäksi myös positiivista kassavirtaa. Yhtiön taloutta ja tavoitteita seurataan säännöllisesti. Talouden suunnittelussa ja seurannassa on erityisesti huomioitava maailmanlaajuisen epävarmuuden aiheuttamat vaikutukset materiaalien ja palveluiden kustannusten nousuun.

Yhtiö vastaa hulevesien hallinnasta huleveden viemäröinnin toiminta-alueella. Tavoitteena on rakentaa suunnitelmallista uutta hulevesiverkostoa. Vuodesta 2022 käynnistyneen hulevesikampanjan myötä on saatu 1000 uutta liittujää. Tällä hetkellä liittyjä on 4500 (elokuu 2024). Vuonna 2023 otettiin käyttöön yksityisoikeudellinen hulevesimaksu.

Toimivan johdon arvio yhtiön vahvuuksista ja onnistumisista:

Innovatiivinen toiminta ja kehittämislähtöinen ote, ammattitaitoinen henkilöstö, hyvä työilmapiiri, vesihuollon peruspalvelut pystytään tuottamaan itsenäisesti, poikkeustilanteisiin varautuminen hyvällä tasolla, suunnitelmallinen saneerausohjelma, selkeä ja joustava organisaatorakenne, toimivat vedenottamot, toimintavarma puhdistamo ja hulevesikampanjan onnistuminen.

Keskeisimmät lähivuosien haasteet:

Verkoston saneerausvelka, verkoston kunto ja ylläpidon haasteet (häiriöt), viemärin vuotovedit (erittäin korkea vuotovesiprosentti) hulevesien seurauksena, Kouvolan asukasluvun lasku, veden käytön vähentyminen (vaikutus talouteen), pohjaveden laadun ja määrän turvaaminen, sotatilan aiheuttama monivaikutteinen uhka, henkilöstöresurssit (henkilöstöstä eläköityy 40 % seuraavan 10 vuoden aikana), tulvariskit ja verkostohäiriöt ja mahdolliset vaikutukset asiakkaille (taloudellinen riski).

Tarkastuslautakunnan huomio

Yhtiön toimittama perusaineisto oli erittäin hyvin valmisteltu ja erityisesti kaupunkistrategiaan liittyvä osa oli erinomainen. Kuulemisessa keskustelu oli avointa ja lautakunnalle syntyi kattava kuva yhtiön toiminnasta.

Verkon saneerausvelka on huolestuttavan suuri ja hulevesien aiheuttamat haasteet mittavia. Omistajan on hyvä olla tietoinen verkoston saneeraustarpeista, joihin on varattava määrärahoja vuosittain nykyistä enemmän, mikä merkitsee väistämättä käyttäjämaksujen nousua, mutta on välttämätöntä häiriöttömän toiminnan varmistamiseksi.

ARVIOINTIKUULEMINEN 5: Kouvolan Asunnot Oy (19.11.2024)

Kouvolan Asunnot Oy on Kouvolan kaupungin omistama vuokratalo-yhtiö ja suurin toimija Kouvolan vuokra-asuntomarkkinoilla. Yhtiö tarjoaa kohtuuhintaisia ja viihtyisiä asuntoja eri puolilla Kouvola. Asuntokantaan kuuluu kattavasti niin kerros-, luhti- kuin rivitalojakin – kaikkiin eri elämäntilanteisiin. Noin 4 125 asunnon tarjonta ulottuu Utista Elimäelle ja Vuohijärveltä Anjalaan. Yhtiö on voittoa tavoittelematon. Liiketoiminnan tuotot käytetään kiinteistöjen ylläpitoon ja laadun kehittämiseen sekä investointeihin.

Yhtiön toimitusjohtaja Jari Niemi ja hallituksen puheenjohtaja Juhani Palmros osallistuivat kuulemiseen

ja esittelivät yhtiön toimintaa. Yhtiön hallituksena toimii poliittisesti valittu hallitus, jota on täydennetty asiantuntijajäsenellä sekä kahdella asukasdemokratian mukaisesti valituilla jäsenillä. Yhtiön operatiivista toimintaa johtaa neljän hengen johtoryhmä. Johdettavat yksiköt ovat asiakaspalveluyksikkö, tekninen yksikkö sekä talouden- ja hallinnon yksikkö.

Johdon käsityksen mukaan yhteistyö omistajan kanssa on ollut melko hyvää. Yhtiön toiminta perustuu täysin peruskorjaamisen ja uudisrakentamisen osalta lainoitukseen. Lainatakauksien saaminen omistajalta on yhtiön elinehto.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Käyttöasteen säilyttäminen yli 92 %	Käyttöaste % vuokratuloista laskettuna	87,6 %
Luottotappiot liikevaihdosta enntään 1 %	Luottotappioiden osuus liikevaihdosta %	0,19 %
Yhden uuden kohteen suunnittelun käynnistys	Suunnittelu on käynnistynyt / ei ole käynnistynyt	On käynnistynyt (Pukimo-kortteli)
Halkotorille valmistuvasta uudesta kohteesta 10 asuntoa vuokrataan ensisijaisesti opiskelijoille	Opiskelijoille vuokrattujen asuntojen lkm	Opiskelijoille on vuokrattuna 10 asuntoa
Vuokria korotetaan vuosittain omakustannusperusteisesti	Painotettu korotusprosentti	1.3.2024 alkaen n. 6 %
Asiakastytyväisyyssmittaustulos vähintään 25	NPS mittausasteikko 0–10 0-6 =arvostelijat 7-8 = passiiviset 9-10=suosittelijat Suosittelijoiden prosenttiosuudesta vähennetään arvostelijoiden prosenttiosuus =NPS)	Vuoden 2022 alussa tehdyn mittauksen tulos oli +24, vuonna 2023 se laski ja oli +10. Kustannusten kehitys pakotti yhtiötä nostamaan voimakkaasti vuokria 1.3.2023 alkaen ja tämä näkyy asiakastytyväisyydessä. Jatkuvan kyselyn tulos oli +2 (vajaa vuosi 2024).

Toimitusjohtajan mukaan vuosi 2024 on ollut yhtiölle kaksi jakoinen. Yhtiön investointien mukaiset hankkeet ovat valmistuneet suunnitelmien mukaisesti ja ovat olleet erittäin hyvällä käyttöasteella koko ajan. Huhtikuun alussa tapahtunut muutos asumistukien omavastuiden korottamisesta on vaikuttanut voimakkaasti yhtiön taloudellisen käyttöasteen laskemiseen. Asukkaat ovat joutuneet etsimään pienempiä ja edullisempia asuntoja, joko Kouvola tai muualta Suomesta. Pitkällä tähtäimellä yhtiön käyttöastetta tullaan parantamaan huonokuntoisia kohteita purkamalla.

Talouden osalta voidaan edelleen todeta, että yhtiö on omakustannusperiaatteella toimiva tulosityksikkö. Kouvola on väestökehitykseltään vähenevää aluetta.

Asuntopoliittisten linjausten mukaisesti yhtiö kehittää kiinteistökantaansa vetovoimaisille keskustamaisille alueille, joissa selvitysten mukaan asuntotarvetta tulee olemaan. Yhtiön kiinteistövarallisuutta tullaan vähentämään teknisesti huonokuntoisten kiinteistöjen osalta sekä alueilta, joilla kysyntää ei ole riittävästi.

Yhtiölle on laadittu kiinteistöstrategia, minkä mukaan yhtiön investoinnit on suunniteltu. Kiinteistöstrategiaa sekä investointisuunnitelmaa tarkastellaan vuosittain ja sitä päivitetään tarvittaessa. Investoinnit on ollut pääsääntöisesti peruskorjauksia, uudisrakentamista ja purkamista. Näiden lisäksi on tehty PTS-remontteja ja pienempiä energiaremontteja.

Tarkastuslautakunnan huomio

Kuntaliitoksen jälkeen (2009) yrityksellä on edelleen hallinnassaan huomattava määrä asuinhuoneistoja ja kiinteistöjä, joilla ei ole käyttöä. Jotta toiminta olisi tarkoituksenmukaista ja kaupungin kannalta riittävän taloustietoista, olisi käyttöaste pidettävä korkeana, mielellään yli 90 %:ssa. Pitkään tiedossa ollut kohtaanto-ongelma (vapaa asunnot/asuntojen tarve) on ratkaistava määrätietoisesti, kuitenkin myös reuna-alueiden palvelutaso säilyttäen.

Valtion tukemien asuntojen vuokrataso pitää määrittää omakustannusperiaatteella, jolloin ko. asunnoista saatava tulo on kohdistettava kiinteistöön, eikä yhtiö voi näiden vuokrien tuotolla rahoittaa uudiskohdetta, mikä kaupungin on otettava laina- ja vastaavissa järjestelyissä huomioon. Vaikka tämä periaate ei koske muita kuin valtion tukemia asuntoja, turvataan tällä lainajärjestelyllä yleishyödyllinen palvelu asuntomarkkinoilla.

ARVIOINTIKUULEMINEN 6:

Kouvolan kaupungin tietohallinto, tietoturva ja tietosuoja (10.12.2024)

Tietohallinto kuuluu konsernipalveluihin (vuoden 2025 alusta konsernipalvelut ovat osa elinvoimapalveluita). Tietohallinnon tehtävänä on luoda perusta teknologisille ratkaisuille toteuttamalla tietotekniikan ja lisenssien hankintaa ja kehittämällä ICT-infrastruktuuria. Tietohallinto tukee ja ohjaa digitalisaation keinoin tapahtuvaa toimialojen toimintoprosessien kehittämistä. Tietoturvallisuuden ja tietosuojan osalta tietohallinto ohjaa ja seuraa niiden toteutumista, osallistuu riskienhallinnan kehittämiseen ja varmistaa teknisen ympäristön tietoturvallisuutta.

Tiedonhallintalaki asettaa vaatimuksia myös tietohallinnon toimintaan mm. tietojärjestelmien ja tietovarantojen yhteen toimivuuden, lokien keräämisen ja tietoturvallisuuden osalta. Tietohallinnon kokonaisuutta esitteli kuulemisessa tietohallintojohtaja Jari Väisänen.

Toiminnan painopistealueet ja kehittämiskohteet suunnittelukaudelle 2024-2027

Kaupungin toimialojen toimintaprosessit muuttuvat, kehittyvät ja tehostuvat niiden digitalisoituessa. Se näkyy kaupungin työntekijöille uusina toimintatapoina sekä osaamisvaatimuksina ja kuntalaisille uusina ja kehittyneinä digipalveluina.

Osaava kunta, digitalisaatio-osaamisen kehittäminen keskiössä -hankkeeseen on saatu valtionavustusta yhdessä Kotkan kaupungin kanssa 360 400 €. Hanke toteutetaan 2022-2024 välisenä aikana. Edellä olevan mahdollistamiseksi digisuunnittelun tulee sisältyä entistä kiinteämmin kaupunkistrategiaan ja toimintaan. Digipalveluiden käytön kasvu vaatii kuntalaisten ja henkilöstön digitaitojen tukemista, mitä tehdään toimialarajat ylittävänä yhteistyönä. Edelleen TE-palvelujen siirtyminen kaupungin toiminnaksi vaatii talouden ja tietohallinnon näkökulmasta panostusta ohjelmistojen, laitteiden, integraatioiden sekä prosessien toimivuuden kannalta.

Kaupungin organisaatiomuutoksen jälkeen vuoden 2025 alusta tietohallinto on oma palveluyksikkö elinvoimapalveluissa ja näin jatkossa myös kiinteämpi osa kaupungin kehittämispalveluja. Tietohallinnon henkilöstö tukee ja koordinoi kaupungin toimialojen ja palveluiden digikehittämistä ja ICT-ratkaisujen yhtenäisyyttä. Tietojärjestelmien ja ohjelmien omistajuus on toimialoilla/palveluilla/palveluyksiköillä samoin kuin tietojärjestelmän/ohjelman tekninen ja sisällöllinen pääkäyttäjä. Joissakin tapauksissa tekninen yhteyshenkilö voi olla ohjelman toimittaja tai KSTieto.

Tietoturva- ja tietosuojatilanne

Säännölliset tietoturvatilanteen läpikäynnit KSTiedon ja Kouvolan tietohallinnon asiantuntijoiden kesken. KSTiedon raporttien mukaan kuluneen vuoden aikana on havaittu normaalia palomuurin ja suojauksien koputtelua säännöllisesti ja sähköpostilla/tekstiviestillä kalasteluviestiytyksiä.

Käytössä on seuraavat kyberturvallisuuspalvelut KSTiedolta. Kaupungin tietosuojaohjeistus on hyvällä tasolla. Samoin tiedonhallintalain mukainen tilanne hyvä. Henkilöstölle suunnattu tietosuoja- ja tietoturvakoulutus toteutetaan pääsääntöisesti vuosittain.

Keskeisiä kehitysprojekteja 2024

Kouvolan digikehittämisen toimintamalli on hyväksytty kaupungin johtoryhmässä 25.11.2024. Kalasteluviestiharjoitus toteutettiin 60 käyttäjän osalta toukokuussa 2024. Tietokoneiden Bitlocker-levysalaus otettu käyttöön 2024 aikana. Tietohallinto on ollut tietojärjestelmien hankinnoissa toimialojen tukena (esim. Dynasty, HR ja varhaiskasvatus 2025). Jatkossa on suunnitelmissa kalasteluviestiharjoitusten laajentaminen koko henkilöstölle. Tavoitteena on saada MFA (monivaiheinen tunnistautuminen) käyttöön.

Tarkastuslautakunnan huomio

Organisaatiouudistuksessa tietohallinnon rooli ei ole vahvistunut, mikä merkitsee toimialojen keskeisempää vastuuta tietojärjestelmähankkeiden toteuttamisessa. Tämä saattaa hidastaa digitaalisten palvelujen kehittämistä ja älytekniikan hyödyntämistä.

ARVIOINTIKUULEMINEN 7:

Kouvolan kaupungin kouluverkon kehittäminen (14.1.2025)

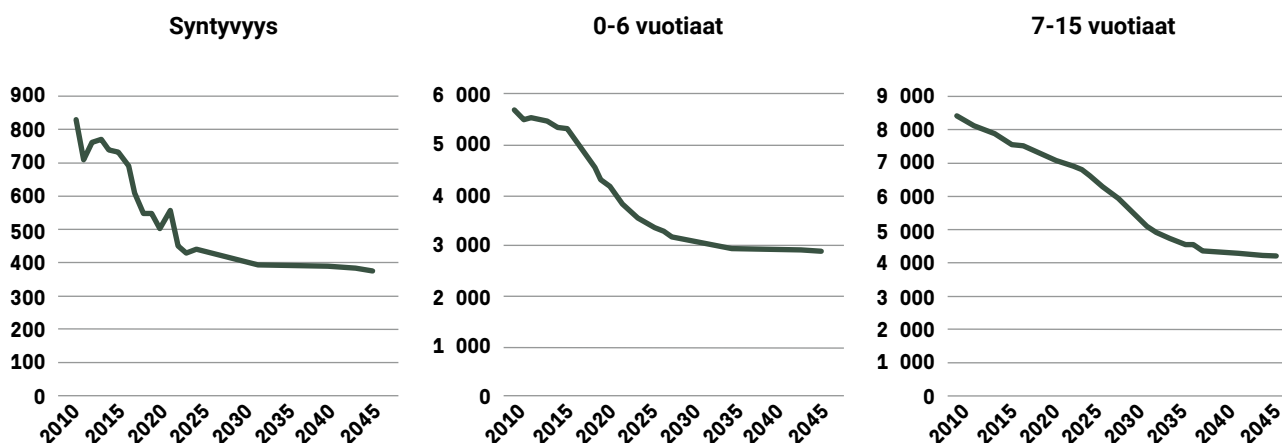
Tarkastuslautakunnan työsuunnitelman mukaisesti arvioinnin kohteena oli kaupungin kouluverkon kehittäminen, jota kokonaisuutta esittelivät kokouksessa sivistysjohtaja Veikko Niemi ja opetuspalvelupäällikkö Johanna Lindstedt.

Talousarvion 2024 ja taloussuunnitelman 2024-2027 mukaan sivistystoimen palveluverkkoon kohdistuvia muutoksia vuonna 2024 on kaavailtu Pilkanmaan, Hirvelän ja Kaipiaisten perusopetuksen yksiköiden osalta sekä varhaiskasvatuksen Haanojan yksikön osalta. Valkealan monitoimitalo otetaan käyttöön tammikuussa

2024. Inkeröisten monitoimitalo rakentaminen on käynnissä. Pienten lastentalot ovat suunnitteilla Pohjois-Valkealaan ja Sippolaan.

Marjoniemen yhtenäiskoulun hankesuunnitelma ja tilaohjelman päivitys ovat työn alla. Kuusankosken yhtenäiskoulun mitoitus tarkistetaan ja hankesuunnittelu jatkuu, tavoitteena koulun käyttöönotto elokuussa 2027. Kaunisnurmen päiväkodin investoinnin hankesuunnitelma ja tilojen mitoitus päivitetään tulevaisuuden tarpeiden pohjalta ja pyritään näin pienentämään investointikustannuksia.

Kuvaaja 12 Syntyvyys, 0-6 vuotiaat ja 7-15 vuotiaat: Toteuma 2010-2023 ja ennuste 2024-2045

Tilastokeskuksen 24.10.2024 julkistetun väestöennusteen mukaan Kouvolassa syntyy 372 lasta vuonna 2045 ja samana vuonna 0-6 vuotiaita on 2 867 ja 7-15 vuotiaita 4 168.

Lasten määrä tulee Kouvolassa laskemaan merkittävästi vuoteen 2045 mennessä. Ennusteen mukaan kehitys kaupungin keskuksissa ja taajamissa poikkeavat, mikä asettaa vaatimuksia myös kouluverkon sijoittamiselle.

Esimerkinä kehityksestä 7-15 vuotiaiden osalta vuodesta 2025 vuoteen 2040 voidaan todeta, että

- Kouvolan keskustan alueella määrä laskee hieman yli 20 % (2307->1799)
- Kuusankoski-Jaala alueella laskee määrä alle puoleen (1515->698)
- Valkealassa lasku on miltei 60 % (912->386)
- Inkeröisissä lasku on noin 60 % (502->198)
- Elimäki-Koria alueella vastaavasti noin 80 % (688->111) ja
- Myllykoskella lasku on yli 90 % (577->33).

Ennuste on puhutteleva ja kertoo sekä väistämättömästä koko alueen kehityksestä, mutta sitäkin enemmän kouluikäisten keskittymisestä keskusta-alueille entisten kuntakeskusten ja taajamien sijaan. Vaikka kehitys ei yksityiskohtaisesti tätä noudattaisi, on ennuste tällä hetkellä käyttökelpoinen pitkävaikutteisten kiinteistöinvestointien suunnittelun perusteiksi.

Perusopetuksen kehittämisen suunnittelun tavoitteita on vuonna 2019 määritelty seuraavasti

- koulujen tulee sijaita luontaisilla ja riittävän laajoilla lähikoulualueilla
- koulujen tulee sijoittua väestökeskittymiin sellaisilla paikoilla, että niiden saavutettavuus on hyvä ja koulumatkat turvallisia
- koulurakennusten tulee tukea opetussuunnitelman toteuttamista osana nykyaikaista oppimisympäristöä
- koulujen tulee mahdollisuuksien mukaan olla aluetta palvelevia monituomitiloja
- ennakkovaikutusten arviointi toteutetaan kaikista vaihtoehtomalleista.

Tarkastuslautakunnalle esiteltiin alueittain yksityiskohtaiset mallit perusopetuksesta ja palveluverkon kehittämisen alueittain.

Johtopäätöksinä niiden pohjalta todettiin muun muassa

- Valkeala-Utti alueella ei riitä oppilaita nykyisiin toimipisteisiin vuoden 2023 jälkeen
- Myllykosken yhtenäiskoulun vuosiluokat 7-9 näyttäisivät tämän hetkisen tilanteen mukaan mahtuvan Inkeröisten yhtenäiskouluun vuosien 2032-2035 välisenä aikana
- Kouvolan keskusta-alueella Marjoniemen yhtenäiskoulun hankesuunnitelman mukaan koulu aloittaa toimintansa elokuussa 2027, oppilasennusteen mukaan Vahteron koulussa ei ole vuonna 2023 aloittavaa luokkaa
- Kuusankoski-Jaala -alueella on tavoitetilassa 2040 kolme koulua: Kuusankosken yhtenäiskoulu (2028), Kuusankosken keskustan koulu ja Jaalan koulu. Voikkaan ja Kymintehtaan koulut voitaisiin lakkauttaa vuonna 2035.

- Koria-Elimäki -alueella jatkettaisiin vuoteen 2030 nykyisillä järjestelyillä, jolloin joudutaan tarkastelemaan eräänä vaihtoehtona Korian yläkoululaisten sijoittamista Marjoniemen yksikköön.

Kouluverkon kehittämiseen liittyvät uudis- ja korjausinvestoinnit ovat vuoteen 2034 mennessä noin 160 milj. euroa, joista tähän mennessä on toteutettu noin 70 milj. euroa. Tähän mennessä on päädytty pääosin uusinvestointeihin. Jatkossa korjausrakentamisen osuutta voidaan vielä lisätä merkittävästi suunniteltaessa Kuusankosken, Koria-Elimäki ja Myllykosken kouluratkaisuja. Tyhjentyville koulurakennuksille on vaikea löytää jatkokäyttöä. Lähes kaikki tyhjentyvät koulut tullaan purkamaan melko nopeasti koulutoiminnan päättyessä, mikäli suojelustatus ei tätä estä. Myyntiprosessi kiinteistökehityksineen vie resursseja, joten ei ole tarkoituksenmukaista yrittää myydä erikseen jokaista tyhjenevää koulua. Koulujen isot koot ja sijainnit kehnossa markkinatilanteessa tekevät myynnistä ja vuokrauksesta erittäin haastavaa. Tasearvot tyhjentyville kouluille on n. 4,5 - 9 miljoonaa euroa.

Kestävän rakentamisen kannalta huono esimerkki on Kaipiaisten koulu, joka on peruskorjattu ja laajennettu 2012 ja joka todennäköisesti tullaan purkamaan melko pian, mikäli ostajaa ei löydy. Alaskirjattava tasearvo on 1.3 M€.

Syntyvyyden lasku heijastuu koulujen luokkakokojen ja yksiköiden ohella myös henkilömäärään, jossa perusopetuksen ja nuorisopalvelujen osalta lasku on neljän seuraavaan vuoden aikana noin 7 % (873->815 htv). Jos kehitys on henkilöstön osalta lineaarista vuoteen 2040 saakka, on kyse noin 170 henkilöstä, mikä kehitys lienee hallittavissa eläke- ja muun poistuman avulla. Vaikka oppimisympäristöt ja opetusvälineet kehittyvät, on osaavalla koulun henkilöstöllä edelleen tärkeä merkitys tarkasteltaessa opetuksen ja kasvatuksen järjestelyjä pitkälle tulevaisuuteen.

Tarkastuslautakunnan huomio

Kouluverkkoon liittyvät päätökset ovat kunnallisessa päätöksenteossa vaikeita ja tehdään usein myöhässä. Kaupungilla on käytössään kattavat vuoteen 2045 ulottuvat ennusteet. Vaikka väestöennusteita voidaan spekuloida, ovat johtopäätökset kuitenkin yksiselitteisiä.

Pelkästään tunnuslukujen perusteella arvioituna kouluja on edelleen lakkautettava ja pienistä yksiköistä on luovuttava. Uudet tilat ja suurempi yksikkö luovat todennäköisesti paremmat edellytykset opetuksen laadun parantamiselle ja tukea tarvitsevien oppilaiden tarpeiden huomioimiselle.

Tarkastuslautakunta esittää, että 2030-luvun alun kouluverkkopäätös päivitetään valtuustokauden alussa käytössä olevien tietojen ja ennusteiden pohjalta.

ARVIOINTIKUULEMINEN 8: Joukkoliikenne, koulukuljetukset (14.1.2025)

Tarkastuslautakunnan työsuunnitelman mukaisesti arvioinnin kohteena on Kouvolan kaupungin joukkoliikenne ja koulukuljetukset. Kyseiset palvelut ovat teknisen lautakunnan alaista toimintaa. Suunnittelusta ja toteutuksesta vastaa tekniikka- ja ympäristötoimiala ja sen yhdyskuntatekniikan suunnittelun palveluyksikkö. Kuulemisessa asiaa esitteli suunnittelupäällikkö Tapani Vuorentausta.

Kouvolan kaupunkistrategian yhteisissä tavoitteissa asumiseen liittyvissä tavoitteissa mainitaan asumiseen liittyvinä tekijöinä sujuvaa liikkumista ja maksutonta joukkoliikennettä. Edelleen tärkeänä pidetään nopeiden raideyhteyksien kehittäminen. Selkeää joukkoliikentee-

seen ja yksityisautoilua tukevaa tai hiilineutraalisuutta edistävää tavoitetta ei strategiassa ole. Kaupunkirakenne useine keskuksineen ja maaseutumaisine ympäristöineen on haasteellisen suunniteltaessa jokaisen ulottuvis- sa olevaa joukkoliikennettä.

Talousarvion mukaan joukkoliikenteen palveluiden kilpailuttaminen tulee vuonna 2024 olemaan yksi merkittävä palvelun toimenpide. Joukkoliikenteelle ja koulukuljetuksille ei ole vuodelle 2024 asetettu mitattavia tavoitteita. Lisätietoja löytyy kaupungin internet-sivustolta osoitteesta [Koutsu – Kouvolan joukkoliikenne - Kouvolan kaupunki](#).

Kouvolan joukkoliikenne tavoittaa hyvin noin puolet kaupungin asukkaista ja välttävästi 80 % asukkaista. Realiteetti on, että Kouvolassa ei joukkoliikennettä pystytäkään rakentamaan aivan kaikkia palvelevaksi. Toki palvelulinjat täydentävät hyvin perusrakennetta ja tukevat muuta liikennettä kaupunkikeskusten ja tärkeimpien palvelujen saavuttamiseksi. Parhaimmillaan joukkoliikenne mahdollistaa elämän ilman henkilöautoa ja on todellinen vaihtoehto henkilöauton käytölle. Vähimmillään keskeisten reittien ja taajamien ulkopuolella pystyy joukkoliikenne tarjoamaan koulu- ja asiointiyhteyksiä sekä välttämättömät opiskelu- ja työmatkayhteydet.

Kouvolassa joukkoliikenteen palvelut järjestetään bruttolienteena. Bruttoliikenteessä liikennöitsijöille maksetaan autopäivistä, linjakilometreistä ja linjatunneista. Lipputulot jäävät kaupungille. Vain asiointitaksiliikenne ja kuntarajan ylittävä ELY-keskuksen järjestämä liikenne tekevät tästä poikkeuksen.

Linja-autoliikenteessä matkustajavolyymi on noin 1,3 milj., joista lipputuloja kertyy 1,6 milj. Määrissä ja tuloissa ei ole Kelan etuuksilla maksavat ja Walti-korttia käyt-

tävät asiakkaat. Tuloslaskelman 2024 mukaan kaupunki sijoittaa joukkoliikenteeseen noin neljä miljoonaa.

Joukkoliikenne noudattaa vuosille 2020-2025 laadittua suunnitelmaa. Parhaillaan valmistelussa on suunnitelma vuosille 2026-2031. Linja- ja reittijako on hyväksytty vuoden 2023 alussa ja sen kustannustehokkuutta parannettiin keväällä 2024. Linjojen kilpailutus on käynnissä ja liikenteen arvioidaan alkavan elokuussa 2025. Hankinnan arvo on noin 50 milj. euroa.

Koulukuljetukset ovat merkittävä osa joukkoliikennettä. Yksityiskohtaisemmin koulukuljetusperiaatteet (Kasvatus- ja opetuslautakunta 23.5.2024 § 42) määrittelee muun muassa oikeuden kuljetuksiin, koulumatkojen järjestämisperiaatteet ja osapuolten velvollisuudet. Luonnollisesti kaupungin liikenneturvallisuussuunnitelmaa noudatetaan kuljetuksissa. Todettakoon, että uusissa linja-autoissa (M3) pitänyt olla turvavyöt asennettuna v. 1999 lähtien. Vaatimus ei kuitenkaan koske kaupunkiliikenteeseen suunniteltuja linja-autoja, joissa on seisomapaikkoja. Linja-autossa käytettävä turvavöitä tai muuta turvalaitetta, jos sellainen on istumapaikalle asennettu.

Edelleen jos autossa on seisovia matkustajia, suurin sallittu nopeus on 80 km/h. Rekisteriin merkityn matkustajamäärän voi ylittää 30 %:lla. Matkustajien lukumäärää laskettaessa kaksi alle 12-vuotiasta katsotaan vastaavan yhtä matkustajaa.

Joukkoliikenteen suunnittelusta, valvonnasta ja seurannasta vastaa joukkoliikenne- ja kuljetusyksikkö,

jossa päällikön ohella työskentelee viisi asiantuntijaa. Kausi- ja arvolippujen lähimyynti ostettu ulkopuoliselta palveluntarjoajalta. Kysyntähuippuja tasataan käyttämällä ostopalveluja, joita varten on erillinen puitesopimus suunnittelu- ja asiantuntijatehtävistä.

Tarkastuslautakunnan huomio

Joukkoliikenne on kaikkia kaupunkilaisia ja matkailijoita palveleva, näkyvä ja hajautetussa kaupunkirakenteessa välttämätön palvelu. Kouvolan kaupungin strategia kannustaa edelleen kehittämään liikennettä saavutettavuuden ja yhteyksien parantamiseksi.

Lautakunta esittää, että tulevaan strategiaan kirjattaisiin nykyistä selkeämmin tavoitteet joukkoliikenteen kehittämiseksi ja tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuuden seuraamiseksi. Myös kouluverkon keskittäminen edellyttää tarkennuksia joukko- ja koululiikenteen toteuttamiseen ja käytännön päivittäistä yhteistyötä toimialojen välillä. Kouvolan kaupungin hiilineutraalisuuteen (Hinku) liittyvien tavoitteiden kannalta on volyymin nostaminen perusteltua. Liikennesuunnittelussa tulisi selvittää myös mahdollisuudet kehittää lähijunaliikennettä Kouvolan lähiympäristössä Korian, Utin, Valkealan ja Inkeröisten suunnista.

ARVIOINTIKUULEMINEN 9:

Konsernipalvelut, edunvalvonta (11.2.2025)

Vuonna 2024 Konsernipalvelut kaupungin toimialana muodostuivat seuraavista palveluista: hallinto ja hankinnat, henkilöstö, talous ja strategia sekä tilapalvelut. Palveluorganisaatio uudistui vuoden 2025 alusta kaupungin ottaessa vastuun valtiolta siirtyneistä työllisyys- ja elinvoimapalveluista. Talousarvion mukaisesti kaupungin elinvoimapalvelut muodostuvat seuraavista palveluista: konsernipalvelut, elinvoima ja työllisyyspalvelut sekä tilapalvelut.

Kouvolan kaupungin edunvalvonnan tavoitteena on edistää kaupunkistrategian ja sen keskeisten ohjelmien tavoitteita ja tuoda sitä kautta hyvinvointia ja elinvoimaa Kouvolalle ja sen asukkaille. Edunvalvonnalla tarkoitetaan tässä yhteydessä vaikuttamista päätöksentekoon kohteissa, jotka eivät ole suoraan kaupungin päätäntävallassa. Kouvolan kaupungin ensimmäinen edunvalvontasuunnitelma tehtiin vuosille 2022–2025. Kaupunginhallituksen on hyväksynyt edunvalvontasuunnitelman vuosille 2025–2028.

Kuulemisessa edellä mainittuja kokonaisuuksia esitteli apulaiskaupunginjohtaja Tuukka Forsell. TE 24 -hankkeen osalta toteuttamiseen vaikutti valtion ohjaus, joka siirsi päätöksiä muun muassa henkilöstön osalta syksyyn ja näin asetti haasteita operatiivisen toiminnan käynnistämiseen heti vuoden 2025 alussa. Konsernipalveluissa talouden osalta tavoitteet ylitettiin. Toimintatuotot ylittivät sijoitettuihin olevien ukrainalaisten vuoksi ja energiakustannukset alittuivat useilla miljoonilla.

Keskustelussa todettiin, että tavoitteena oleva digitalisaation kehittäminen edistyi, mutta euromääräisesti

mittaaminen on haasteellista. Edelleen työttömyys on korkealla tasolla, mihin on pyritty vastaamaan etenkin Kinnon toimenpitein. Näyttää siltä, että TE 24 hankkeeseen liittyvien tavoitteiden osalta pystymme tuloksia tarkastelemaan vasta vuoden 2025 loppupuolella.

Tarkastuslautakunnan huomio

Tarkastuslautakunnan näkökulmasta TE-palvelujen integrointi kaupunkiorganisaatioon on kaupungille uusi ja merkittävä kokonaisuus. Toiminnan tuloksia sekä työllisyyden että talouden osalta on seurattava aktiivisesti jo vuoden 2025 aikana.

ARVIOINTIKUULEMINEN 10:
Kouvolan Rautatie ja Aikuiskoulutus Oy (11.3.2025)

Kouvolan kaupungin omistama yhtiö on perustettu vuonna 2014. Yhtiö järjestää rautatiealan ammatillista koulutusta ja sitä tukevaa muuta koulutusta sekä aikuiskoulutusta. Lisäksi yhtiö tarjoaa ja järjestää toisen asteen ammatillista koulutusta ja sitä tukevaa muuta koulutusta ja palveluja, työelämän kehittämis- ja innovaatiotoimintaa sekä valmennusta ja konsultointia.

Yhtiön toimintaa kuulemisessa esitteli yhtiön toimitusjohtaja Kari Tähti ja yhtiön hallituksen puheenjohtaja Janne Wall. Yhtiön perustamisen taustalla on VR eriyttäminen valtion toiminnoista ja sen näkyvin toiminta on veturinkuljettajien koulutus, jonka volyymi on viime vuonna laskenut Venäjän tilanteeseen liittyvien rajoitusten ja rautatierajanylityspaikkojen sulkeutumisen johdosta.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Kumppanuuskysely suurimmille asiakkaille ja sidosryhmille, jossa mitataan tyytyväisyyttä yhteistyöhön	Kyselyn tulos väh. 3,5 (asteikolla 1-4)	Asteikolla 1-4 keskiarvo 3,6
Yhtiön strategian mukaisesti koulutustavan henkilöstön työelämäjaksojen toteutuminen, tällä huolehditaan henkilöstön ammatillisen osaamisen ylläpidosta	Toteutuneet työelämäjaksot vuonna 2024, 3 kpl	Toteutunut 3 jaksoa
Uusien koulutustuotteiden kehittäminen, vähintään yksi uusi koulutustuote, jolla vahvistetaan myyntiä	1 uusi koulutustuote tuotantokäytössä	Uusia koulutustuotteita ei otettu tuotantokäyttöön
KRAO:n tunnettuuden ja näkyvyyden lisääminen	Myyntiliiketoiminnan kasvu	Myyntiliiketoiminnassa kasvua 20,8 %
Taloudellinen ja kannattava toiminta	Myyntiliiketoiminnasta positiivinen tulos	Kyllä (56 130 euroa)

Yhtiö on onnistunut sopeuttamaan toimintaansa vallitsevaan tilanteeseen. Henkilöstön määrä on puolittunut. Markkinaehtoiset koulutukset edelleen työllistävät ja yhtiöllä on tarkoitus laajentaa toimintaa rautateiden kunnossapitoon ja kuljettajien jatkokoulutukseen. Yhtiön kasvuhakuisuus on maltillinen ja sen toiminta nykyisessä muodossaan on perusteltu. Toimitusjohtajan ja hallituksen välinen yhteistyö on toimivaa.

Tarkastuslautakunnan huomio

KRAO Oy on pieni ja rajattuun tehtäväkenttään keskittynyt oppilaitos, jolla voisi olla alueellisesti suurempi tunnettuus. Ehkä volyymit kasvavat geopoliittisen tilanteen muuttuessa luonnollisella tavalla. Tavoitteita ja niihin liittyviä mittareita tulisi uudistaa suuntaan, joka kuvaisi paremmin kehittyviä opetusmenetelmiä ja toimintaympäristöjä sekä asetaisi myös korkeammat tavoitteet koulutukselle.

Omistusosuus 100 %. Perustettu 1992. Toimitusjohtaja on Marko Riipinen. Yhtiön päätoimipaikkana on Kouvola, ja muut toimipaikat sijaitsevat Helsingissä ja Lahdessa. Organisaatioon kuuluvat emoyhtiö KSS Energian lisäksi tytäryhtiöt KSS Lämpö Oy, KSS Verkko Oy, KSS Rakennus Oy sekä Suomen Energia-Urakointi Oy. KSS Energia -konserni työllistää reilut 230 energia-alan osaajaa eri puolilla Suomea.

KSS Energia myy sähköä, energiaosaamista, latausjärjestelyitä ja aurinkosähkön tuottamiseen liittyviä ratkaisuja koko Suomen alueella, vastaa sähkönjakelusta sekä kaukolämmityksestä ja maakaasun toimittamisesta Kouvolan seudun kodeille ja yrityksille.

Hallitus: Larikka Jari (pj.), Rautiainen Aimo (vpj.), Vesala Katriina, Laine Raimo, Tähtinen Sanna, Vainikka Tomi, Hänninen Marika ja Korjala Kalevi.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Sijoitetun pääoman tuotto ≥ 15 %	Sijoitetun pääoman tuotto %	21,0 %
Omavaraisuusaste $\geq 35,0$ %	Omavaraisuusaste %	39,5 %
Nettovelkaantumisaste $\leq 50,0$ %	Nettovelkaantumisaste %	33,5 %
Osinko tilikaudelta 2023, joka maksetaan 2024 on 8,0 M€	Maksettavan osingon määrä (euroa)	8,0 miljoonaa euroa
Osinko tilikaudelta 2024, joka maksetaan 2025 on 8,5 M€		8,5 miljoonaa euroa
Asiakastyytyväisyys ≥ 35	NPS mittausasteikko	34,9
Energian toimitusvarmuus sähkö keskeytysaika $\leq 0,46$ h/asiakas	Keskeytysaika (h/asiakas)	0,35 h
Energian toimitusvarmuus lämpö keskeytysaika $\leq 0,50$ h/asiakas		0,46 h
Hiilidioksidineutraali oma energiantuotanto. Oman energiantuotannon kasvihuonekaasupäästöjen suunnitelmallinen vähenemä vuoden 2019 tasosta vuoteen 2030 ≥ 10 %/vuosi	Päästövähennä (%/vuosi)	3,7 %
Työhyvinvointi, sairauspoissaolot $\leq 10,0$ pv/hlö/vuosi	Sairauspoissaolot pv/hlö/vuosi	12,0

Toimitusjohtaja Marko Riipinen ja johtaja Tuulia Halme-sara esittelivät laaja-alaisesti yhtiön toimintaa, markkina-tilannetta ja kehittämissuunnitelmia. Tuotantoon liittyvät investoinnit (2024 24 milj. euroa) ovat myös lähivuosina Kouvolan seudulle merkittäviä. Yhtiön kantaa huolta henkilöstöstään ja sen työllistävä vaikutus on merkittävä.

Tarkastuslautakunnan huomio

KSS Energia on alueen energiahuollon, varautumisen ja kaupungin talouden kannalta keskeinen tytäryhtiö. Yhtiö saavutti sille asetetut tavoitteet hyvin ja pystyy edelleen jakamaan osinkoa omistajalleen. Yhtiö seuraa aktiivisesti tilannetta markkinoilla ja reagoi tilanteen muutoksiin ennakoivasti.

10. Loppuyhteenvedo

Kouvolan kaupungin talous oli vuonna 2024 alijäämäinen. Tulos oli talousarviota parempi lähinnä verotulojen ansiosta. Myös omilla talouden sopeuttamistoimenpiteillä ja henkilöstön vähentämisellä oli vaikutusta. Investoinnit jäivät tavoitteesta ja siirtyessään ne kuormittavat taloutta lähivuosina, joka lainakannan noustessa heikentää kaupungin taloutta.

Kaupungin velkaantuminen kaipaava valtion tavoin lainakattoa. Valmistelussa oleva ja syksyllä uuden valtuuston käsittelyyn tuleva kaupunkistrategia on linjauksineen tärkein toimintaa ja taloutta linjaava asiakirja. Vahvan edunvalvonnan ohella on keskityttävä niihin toimenpiteisiin, joilla omin toimin saatamme talouden kestäväälle tasolle.

Tarkastuslautakunta arvioi valtuuston hyväksymien tavoitteiden toteutumista voimassa olevan kaupunkistrategian ja talousarviossa vuodelle 2024 asetettujen tavoitteiden perusteella. Strategia, sen tavoitteet puhumattaakaan mittareista ei ohjaa riittävästi talouden suunnittelua ja päätöksentekoa. Näin talousarvion tavoitteet helposti elävät ja muuttuvat vuosittain. Koko kaupunkia koskevien tavoitteiden tulisi olla strategisia, selkeästi mitattavia ja valtuustokauden mittaisia, jolloin valtuustolla olisi paremmat edellytykset seurata tilannetta.

Toimintakertomuksessa esitetty selvitys antaa tiedot valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta. Toteuttaminen on ollut riittävän tuloksellista ja tarkoituksenmukaista.

Tarkastuslautakunta esittää valtuuston päätettäväksi, että kaupunginhallitus ja muut tilivelvolliset ottavat huomioon arviointikertomuksessa esille nostetut huomiot ja esitykset, joista erityisen tärkeänä tarkastuslautakunta pitää

1. Suunnitelmallisia toimenpiteitä lainatason pitämiseksi kaupungin maksukyvyn edellyttämällä tasolla
2. Laadittavan kaupunkistrategian konkreettisia tavoitteita, niiden vuosittaista mittaamista sekä toteutumisen aktiivista seurantaa
3. Kouvolan vetovoimaisuuden kehittämistä yritystoiminnan ja työllisyyden näkökulmasta
4. Palveluverkkoa koskeissa ratkaisuissa olemassa olevan tiedon ja ennusteiden käyttöä päätöksenteon perusteena ennakoivan päätöksenteon mahdollistamiseksi.
5. Kiinteistöjen käyttöasteen nostamista, suunnitelmallista tarpeettomien kiinteistöjen myyntiä tai purkamista sekä määrätietoista korjausvelan vähentämistä
6. Henkilöstön tarpeeseen, osaamiseen ja hyvinvointiin liittyvien strategisten tavoitteiden määrittämistä.

Kaupunginhallitukselta pyydetään arviointikertomukseen ja edellä mainittuihin huomioihin liittyvää selvitystä 31.10.2025 mennessä niistä toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä.

Lähteet

KIRJALLISUUS

Kuntayhtiö; Janne Ruokonen, Veikko Vahtera, Seppo Penttilä; Alma Talent 2021
Tarkastus- ja arviointi kunnissa ja kuntayhtymissä; Virpi Ala-aho, Pasi Leppänen, Lasse Oulasvirta; Alma Talent 2019
Tulosmittauksen Pieni käsikirja; Pekka Etelälahti; Books on Demand 2019

KUNTALIITON JULKAISUT

Kehittyvä tarkastuslautakunta tavoitteiden toteutumisen ja tuloksellisuuden arvioijana; 2018
Tarkastuslautakunta ([Tarkastuslautakunta](#) | [Kuntaliitto.fi](#))

ASIAKIRJAT/PÄÄTÖKSET

Kouvolan kaupungin kaupunkistrategia 2022-2032
Kouvolan kaupungin talousarvio 2024 ja -suunnitelma vuosille 2024-2027
Kouvolan kaupungin tilinpäätös 2024
Kouvolan kaupungin henkilöstöohjelma 2021-2024
Kouvolan kaupungin eettiset periaatteet (14.11.2022)
Kouvolan kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet (14.11.2022)
Kouvolan kaupungin konserniohje sekä hyvä hallinto- ja johtamistapaohjeistus (11.11.2024)
Kouvolan kaupungin omistajapoliittiset linjaukset ja omistajapoliittinen ohjelma 2024-2025 (10.6.2024)
Kouvolan kaupungin tarkastuslautakunnan pöytäkirjat 13.8.2024-6.5.2025
Joensuun ja Lappeenrannan kaupunkien tilinpäätökset vuodelta 2024 (kh:n esitykset valtuustolle)

MUU LÄHDEAINEISTO

Arviointiseminaari 20.-21.11.2024 (KPMG)
EK:n kuntaranking 2025
Tarkastustoimen kevätseminaari 5.-6.6.2024 (FCG)
Tarkastuslautakuntien webinaari 23.11.2023 (BDO)

Arviointikertomuksen laadinnassa on käytetty tekoälyä (google-gemini) yksittäisten käsitteiden ja vertailutiedon haussa.

LIITE: VUODEN 2023 ARVIOINTIKERTOMUKSEN VASTAUKSET

Vastineet tarkastuslautakunnan kaupunginhallitukselle esittämiin kysymyksiin ovat:

Palvelujen sisältöön, toimipaikkaverkostoon, investointeihin, henkilöstömäärään ja kiinteistöjen käyttöasteeseen liittyvät tavoitteet tulisi näkyä nykyistä selkeämmin strategiassa tai sitä tukevissa suunnitelmissa, jolloin jalkauttaminen vuositasolla talousarvion tavoitteisiin ja niihin liittyviin mittareihin olisi konkreettisempaa ja uskottavampaa.

1. MILLOIN KAUPUNGINHALLITUKSELLA ON TARKOITUS PÄIVITTÄÄ KAUPUNKISTRATEGIA JA/TAI LAATIA KONKREETTINEN TOIMEENPANO-OHJELMA TALouden TASAPAINOTTAMISEKSI?

Kouvolan kaupunki tarkastelee strategiaa aina valtuustokauden alussa. Kaupungilla on valtuuston hyväksymä strategia voimassa. Arviointikertomuksessa esitetyt näkemykset strategian tavoitteiden asettamisessa voidaan huomioida tulevan strategian valmistelussa, kun valtuustokausi vaihtuu. Strategiatason tavoitteet on hyvä pitää ylätasolla ja tarkemmat tavoitteet määritellä aina kullekin talousarviovuodelle erikseen. Strategian päivittäminen alkaa, kun uusi valtuusto aloittaa työnsä. Kaupunki on tasapainottanut talouttaan joka vuosi ja erillisiä toimenpidesuunnitelmia on laadittu. Sekä nykyinen, että tuleva talousarvio pitävät sisällään lukuisia tasapainottamiskeinoja. Erillistä Kuntalain tarkoittamaa talouden tasapainottamisohjelmaa ei ole tarpeen laatia, koska kriisikuntakriteerit eivät täyty. Taloutta tasapainotetaan jatkuvasti ja palveluverkkoa tarkastellaan sekä sopeutetaan aktiivisesti.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan sairauspoissaolojen vähentämiseksi olisi asettava sekä poissaolopäiviin että niiden aiheuttamiin kustannuksiin asetetut pitkän aikavälin vuosittain seurattavat tavoitteet. Samalla esimiehen valmiuksia arvioida sairausloman perusteet, tarve ja pituus pitää tarkastella kriittisesti yhteistoiminnassa työterveyshuollon kanssa.

2. MIHIN TOIMENPITEISIIN KAUPUNGINHALLITUS AIKOO RYHTYÄ SAIRAUSSPOISSAOLojEN Vähentämiseksi JA Henkilöstön Hyvinvoinnin Edistämiseksi?

Kouvolan kaupungilla tehdään tällä hetkellä useita toimenpiteitä sairauspoissaolojen vähentämiseksi ja henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseksi. Haasteena on ollut erityisesti sairauspoissaolojen pitkittyminen ja ennenaikainen eläkkeelle siirtyminen, mistä aiheutuu työkyvyttömyyseläkemaksuja. Kevan tilastojen mukaan lyhyet, alle 7 kalenteripäivää kestävät sairauspoissaolot ovat olleet Kouvolan kaupungilla viime vuosina joko verrokkien tasolla tai niiden alapuolella. Kouvolan kaupungilla käynnistyi viime vuoden lopulla Ennakoinnin voimalla pidempään työuraan -hanke, johon on saatu Kevan työelämän kehittämisrahaa yhteensä 25.000 euroa.

Hankkeen tavoitteena on

1. kehittää Kouvolan kaupungin työkykyjohtamista proaktiiviseksi sairauspoissaolojen ja ennenaikaiselle eläkkeelle siirtymisen vähentämiseksi
2. rakentaa konkreettinen ja ohjaava prosessi sairauspoissaolojen pitkittymisen ehkäisemiseksi
3. tehostaa yhteistyötä työterveyshuollon kanssa pitkittyvien sairauspoissaolojen vähentämiseksi
4. uudistaa työkyvyn toimintamalli siten, että siinä otetaan huomioon työturvallisuuslain muutokset koskien erityisesti yli 55-vuotiaita ja mahdollisuudet rakentaa yksilöllisiä polkuja työssä jatkamisen tukemiseksi
5. vahvistaa osaamista työurajohtamisessa.

Hankkeen yhteydessä päivitetään työkyvyn toimintamalli sekä selkiytetään eri toimijoiden vastuita ja rooleja työkykyjohtamisessa. Uudistettu malli juurrutetaan osaksi päivittäisjohtamista työpajojen kautta. Samalla kehitetään esihenkilöiden työkyky- ja työurajohtamista.

Hankkeen tuloksena työkyky- ja työurajohtaminen Kouvolan kaupungilla kehittyy. Sairauspoissaolot ja ennenaikainen eläkkeelle siirtyminen vähenevät sekä työkyvyttömyyden kustannukset laskevat. Erilaisia yksilöllisiä ratkaisuja tukea työkykyä ja työssä jatkamista hyödynnetään.

Hankkeen yhteydessä tavoitteeksi on asetettu, että sairauspoissaolojen tunnusluku vuonna 2024 olisi 16,5 kalenteripäivää/henkilötyövuosi ja vuonna 2025 puolestaan 15,5 kalenteripäivää/henkilötyövuosi. Lisäksi tavoitteena on, että

työkyvyttömyyseläkemaksuun vaikuttava työkyvyttömyysriskikerroin laskee kunta-alan keskimääräiselle tasolle vuoteen 2027 mennessä ja tämän jälkeen sen alapuolelle.

Hankkeeseen liittyen keväällä 2024 on toteutettu työkykyjohtamisen auditointi, jonka tarkoituksena on muodostaa kokonaiskuva nykyisen työkykyjohtamisen prosessin toimivuudesta (ml. eri toimijoiden roolit ja vastuut sekä työterveysyhteistyö) ja tuottaa konkreettisia kehittämis ehdotuksia. Auditoinnin toteutti kilpailutuksen perusteella Koho Consulting Oy. Kehittämis ehdotuksia on käsitelty kaupungin johtoryhmässä ja hankkeen ohjausryhmässä. Työterveysyhteistyötä koskevat kehittämis ehdotukset on käyty erikseen läpi yhteistyössä työterveyshuollon kanssa.

Kesäkuussa on aloitettu nykyisen työkyvyn toimintamallin päivittäminen. Sen yhteydessä tarkastellaan myös sairauspoissaoloihin liittyvät käytännöt. Syksyllä 2024 toteutetaan kaikkien kaupungin esihenkilöiden valmennus päivitettyyn työkyvyn toimintamalliin sekä työkyky- ja työurajohtamiseen.

Syksyn aikana työkykyjohtamiselle määritellään strategiset ja operatiiviset mittarit sekä niiden tavoitetasot, joiden toteutumista seurataan säännöllisesti. Sairauspoissaolojen osalta kaupungin ja toimialojen tavoitteita on määritelty vuosittain talousarvion toiminnallisten tavoitteiden ja käyttösuunnitelmien yhteydessä, mutta tämä määrittely tehdään jatkossa vielä systemaattisemmin.

Vuonna 2023 aloitettua korvaavan työn käytön edistämistä vaihtoehtona sairauspoissaololle on jatkettu myös vuonna 2024. Korvaavan työn käyttöä seurataan säännöllisesti. Lisäksi työhyvinvointikysely uudistettiin vuonna 2024. Työkyvyttömyyden taloudellinen merkitys on suuri. Kevan tilastojen mukaan sairauspoissaolojen välittömät palkkakustannukset vuonna 2023 olivat Kouvolan kaupungilla yhteensä 4,67 milj. euroa. Kustannuksissa on huomioitu Kelan maksamat sairauspäivärahat sekä poissaolojen osa-palkkaisuus ja palkattomuus. Joidenkin laskentamallien mukaan sairauspoissaolojen kokonaiskustannusten (sis. välilliset kustannukset ja sijaiskulut) on arvioitu olevan kolme kertaa suuremmat kuin sairausajalta maksetut palkat. Tämä tarkoittaisi vuositasolla noin 14 milj. euroa. Kouvolan kaupungin työkyvyttömyyseläkemaksut olivat vuonna 2023 yhteensä 1,57 milj. euroa.

Kouvolan kaupungilla työkyvyttömyyden kustannukset ovat Kevan tilastojen mukaan 6,3 prosenttia palkkasummasta, kun ne verrokkikaupungeissa ovat keskimäärin 5,4 prosenttia palkkasummasta. Pelkästään verrokkikaupunkien tasolle pääseminen tarkoittaisi noin 1,2 miljoonan euron vuosittaista säästöä henkilöstömenoissa.

Asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteita ja niihin liittyviä mittareita ei talousarviossa ole, vaikka esimerkiksi hyvinvointikertomus tai maakunnallinen arjen turvallisuussuunnitelma voisivat sellaisia tarjota.

3. MITEN TÄMÄ EPÄKOHTA VOIDAAN STRATEGIASSA JA TALOUSARVIOSSA KORJATA?

Tämä epäkohta voidaan korjata siten, että jatkossa kaupunki nostaa hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman ja arjen turvallisuussuunnitelman tavoitteita ja mittareita talousarviotavoitteiksi erityisesti palvelutasolla. Osin niitä varmasti siellä on ollut nytkin, mutta seuranta juuri suhteessa näihin suunnitelmiin ei ole ollut. Näiden asiakirjojen ja kaupungin talousarviosuunnittelun on tärkeää jatkossa enemmän vuoropuhella keskenään. Talousarviossa palvelut voisivat ottaa poikkileikkaavia tavoitteita, jotka lisääisivät esim. liikkumista, lukemisen taitoa/innokkuutta ja mielen hyvinvointia. Vuoden 2023 hyvinvointikertomuksessa esiin nousseita negatiivisia kehityskulkuja ja indikaattoreita niihin liittyen: Nuorten pahoinvointi nousee voimakkaasti esille kertomuksessa muun muassa kiusaamista, heikkoa fyysistä toimintakykyä, korkeana terveydentilansa huonoksi kokevien prosenttiosuutena, ylipainoa, ahdistuneisuutta, heikkoa osallisuuden kokemusta ja yksinäisyyttä kuvaavissa indikaattoreissa.

Lasten ja nuorten yksinäisyys, kiusatuksi tuleminen, huoli tulevaisuudesta sekä yhteiskunnallisella että henkilökohtaisella tasolla ovat ahdistukseen vaikuttavia tekijöitä. Ahdistuneisuus voi näkyä jaksamisessa ja muissa mielenterveyden haasteissa. Korona-ajan jälkeinen lähiopetukseen palaaminen ei ole kaikilta sujunut ongelmitta, sosiaaliset tilanteet saattavat ahdistaa. Mielenterveyspalveluiden saatavuudessa ja oikea-aikaisuudessa on ollut haasteita. Vanhempien pahoinvointi - mielenterveyden haasteet, lisääntynyt päihteidenkäyttö - heijastuu nuoriin ja näkyy muun muassa heikentyneinä vanhemmuustaitoina.

Talousarviovalmistelussa 2025 on nostettu kaupunkitason tavoitteeksi poikkihallinnollisen ja läpileikkaavien hyvinvoinnin toimenpiteiden lisääminen. Kärjiksi on nostettu liikkuminen, lukemisen taito ja nuorten mielenhyvinvointi. Tähän saakka hyvinvoinnin indikaattorit eivät ole olleet talousarviotavoitteita, joten niitä toimia ei ole myöskään raportoitu keskitetysti. Prosessi on kesken ja tavoitteena on jatkossa saada tietoa hyvinvointikertomuksessa nousseiden asioiden jatkotoimista ja niiden vaikuttavuudesta. Työ tapahtuu pitkälle eri palveluissa ja palveluiden arkitoimissa.

Kiinteistöjen osalta olisi päästävä myynnin, käyttöasteen, määrän ja korjausvelan osalta eteenpäin. Kiinteistöjä myytiin 937 m², tavoite oli 25 000 m².

4. MILLÄ TOIMENPITEILLÄ KAUPUNGINHALLITUS VARMISTAA, ETTÄ KIINTEISTÖJEN MYYNNISSÄ PÄÄSTÄÄN ETEENPÄIN KOHTI TAVOITETTA, OIKEUDESSA KESKENERÄISENÄ OLEVASTA HEMSÖ-KAUPASTA HUOLIMATTA?

Toimitilaohjelma luo pohjan pitkän tähtäimen suunnitteluun

Toimitilaohjelma linjauksineen ohjaa rakennusomaisuuden hallintaa. Rakennusomaisuuden myynneistä on tehty pitkän tähtäimen suunnitelma, samoin rakennusten puruista on tehty 10 vuotissuunnitelma. Myyntien ja purkujen avulla on tar-koitus pitkällä tähtäimellä luopua jopa 180 000 m² kiinteistömässasta. 10 v purkus suunnitelma on jaettu vuosikohtaisiin tavoitteisiin, myyntien osalta vuosikohtainen tavoite on määritelty erikseen, ollen nyt n. 25 000 m² vuodessa.

Kiinteistömyynnit ja -kehitys

Vuoden 2023 aikana hyväksyttiin laajat myyntilistat (asunnot, liiketilat, omalta toiminnalta tyhjäksi jäävät ja sotet) sekä jo vuoden 2022 loppupuolella valtuusto teki päätöksen myydä Hemsölle n. 50 000 m² kokonaisuus. Koska resurssit ovat erittäin niukat, on pidettävä linjakkuus tehdyissä päätöksissä, jottei valmistella turhaan laajoja kokonaisuuksia. Esimerkkinä Hemsö-kaupan valmistelu kulutti pelkästään Tilapalveluiden resursseja n. 1250 tuntia. Jos mukaan laske-taan muiden yksiköiden valmisteluun käytetyt tunnit, summa on yli 1500 tuntia, euroissa n. 100 000 euroa. Erityisesti Tilapalveluilla Hemsö-valmistelu vei resursseja muusta ylläpito-, johto- ja kehitystyöstä.

Myyntilupapäätös ei heti johda kauppoihin. Tälläkin hetkellä on paljon myyntivalmisteluja menossa. Kaikkea ei laiteta samanaikaisesti myyntiin, vaan välittäjät ottavat pala kerrallaan hoidettavaksi. Ei häiriköidä muutoinkin rauhallista mark-kinaa, vaan muutamia kohteita kerrallaan myyntiin. Haastava korkotilanne ei edesauta myyntien etenemistä. Kouvolan Yritystilat Oy:lle on siirtymässä erittäin isoja kokonaisuuksia, joiden valmistelu vie paljon aikaa. Kouvolan Yritystilat Oy:n 1. kiinteistöpaketti sisälsi n. 5000 m², joka siirtyi heinäkuussa 24. Paketti 2 on tarkoitus tuoda päätöksentekoon loppu-vuoden aikana, sen kokoarvio on vähintään 7500 m².

Vaikka alkuvuonna myynnit olivat vähäisiä, niin elokuun alkuun mennessä kiinteistö- ja osakekaupoista päätöksiä on tehty 17 800 m² edestä. Kauppasumma yhteensä on ollut 1.8 miljoonaa euroa (sisältäen SVOP). Myyntivoitot ja -tappiot likipitään nolla.

Perinteinen kiinteistömyynti ei ole riittävä toimenpide, siksi kiinteistöjen myyntiin on lisätty kiinteistökehitystä. Maa-omaisuuteen on palkattu määräaikainen lisäresurssi, kiinteistökehityksen rakennuttajapäällikkö. Kustannukset kiinteis-tökehityksestä kohdistuu Tilapalveluille. Kiinteistökehitystä tehdään Kasarminmäellä, Sairaalanmäellä ja Kuusankosken entisen kaupungintalon osalta. Pelkkä perinteinen kiinteistömyynti ei näillä alueilla tuota toivottavia tuloksia.

Aktiivinen rakennuksien purku auttaa korjausvelan hallinnassa

Pelkästään myyntien avulla ei päästä toivottuihin tuloksiin. Lisäksi rakennusomaisuutta pienennetään aktiivisten pur-kujen kautta. Vuodelle 2024 purkuja oli 10 v suunnitelmassa suunniteltu 700 000 eurolla, ennuste näyttää, että vuoden 2024 aikana puretaan jopa 1 600 000 eurolla. Neliöissä vuoden 2024 purut ovat n 17 500 m². Rakennuksien, jotka pure-taan tänä vuonna, ylläpitokustannukset olivat 1.8 Me vuodessa, kun ne olivat vielä käytössä.

Toimintoja on edelleen keskitettävä samojen, jo olemassa olevien kattojen alle, jotta jäljelle jäävien rakennuksien käyt-töasteet saadaan korkeiksi. Keskusteluja toimialojen ja palvelujen kanssa tilojen tehostamisesta käydään aktiivisesti.

Kiinteistöjen myynneissä ja puruissa päästään eteenpäin pitkäjänteisellä suunnittelulla ja kohdistamalla resurssit valmisteluihin, jotka johtavat kauppoihin ja purkuihin. Toisaalta on erittäin tärkeää löytää resurssia myös jäljelle jäävien rakennuksien ylläpitoon. PTS:n mukaisiin korjauksiin on löydyttävä raha, jotta kiireellisistä laastaripaikkauksista pääs-tään eroon.

Lasten ja nuorten hyvinvointia koskeva tavoite ja kyselyn tulos (4,5) ei näyttäisi heijastavan laajempaa huolestunei-suutta lasten ja nuorten tilasta. Tavoite on asetettu huomattavasti alemmaksi kuin lähtötaso, vaikka tavoitteena on hyvinvoinnin paraneminen. Move-liikuntakysely voisi olla osa tavoitteeseen liittyvää mittaristoa.

5. MITEN LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTIIN LIITTYVIÄ TAVOITTEITA JA NIITÄ KOSKEVAA MITTARISTOA ON TARKOITUS KEHITTÄÄ?

Lasten ja nuorten hyvinvointi on strategiasta lähtevä sivistyksen toimialan ja lautakuntien painopistealue, ja nykyises-tä tilanteesta ollaan huolissaan. Hyvinvoinnin lisääminen on pitkäkestoinen tavoite, jossa pitää olla nouseva tavoite. Vuoden 2023 tavoitetaso on jäänyt talousarvioon virheelliseksi. Lasten ja nuorten hyvinvointiin käytettäviä mittaristoja on tärkeää tarkastella ja kehittää. Tavoitteet ja mittarit on jatkossa hyvä linkittää hyvinvointikertomukseen ja -suunnitel-maan.

Lasten ja nuorten hyvinvointikysely ei sellaisenaan anna riittävää kokonaiskuvaa kouvolaalaisten lasten ja nuorten tilanteesta. Kasvatuksessa ja opetuksessa mittaristovalinta tulisi liittyä lapsen ja oppilaan kokemukseen hyvinvoinnista

kasvatuksen ja opetuksen palveluissa. Lisäksi mittarin tulisi perustua huoltajien kokemukseen palvelun mahdollisuudesta tukea perheitä kasvatustehtävässä ja lapsen hyvinvoinnin tukemisessa.

Hyvinvoinnin indikaattoreiden valinnassa lapsilähtöisyys on keskeisessä osassa. Mitä pienempi lapsi on kyseessä, sitä vähemmän subjektiivista tietoa on saatavissa. Myös haavoittuvassa asemassa olevien lasten hyvinvoinnista on vain vähän tietoa. Heikko kielitaito tai toiminnan rajoitteet eivät saa vaikuttaa kyselyyn osallistumiseen. Vastaajamääriin tulee myös kiinnittää huomiota.

Lasten ja nuorten hyvinvointikyselyn lisäksi Kouvolassa on ollut käytössä myös muita kyselyitä sekä tiedonkeruuta varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja nuorisopalveluiden hyvinvointityön kehittämiseksi. Näitä ovat mm. Reuna-mo-edun observointi, jota on käytetty varhaiskasvatuksessa sekä joustavassa esi- ja alkuopetuksessa. Lisäksi hyvinvointityössä on hyödynnetty Karvin Valssi-tutkimustietoa, Pisa-tuloksia sekä Move!-mittausten tuloksia, Kouluterveyskyselyä ja perusopetuksen laatukselyn tuloksia. Nuorisopalveluissa on hyödynnetty Kompassi-järjestelmän raportointia.

Lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyviä tavoitteita työstehtään Kouvolassa vahvasti verkostotyössä yhdessä hyvinvointi-alueen, muiden viranomaisten sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Työskentelyn tavoitteita sekä toimenpiteitä etsitään paikallisten ilmiöiden pohjalta sekä liittyen maakunnalliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Tässä yhteisessä tavoitteiden asettelussa pohjataan kaupunkistrategiaan sekä maakunnalliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman strategiaan. Näiden tavoitteiden pohjalta sovitaan toimenpiteet hyvinvointityön tavoitteiden saavuttamiseksi.

Lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyviä tavoitteita sekä niitä koskevia mittaristoja suunniteltaessa otamme vahvemmin käyttöön osallistavat toimet sekä lapsivaikutusten arvioinnin. Hyviä osallistavia kokemuksia on jo saatu dialogisuudesta, jossa kuullaan lapsia ja nuoria sekä huoltajia. Valtakunnallisesti toteutettavat kyselyt ja tutkimukset (mm. Move!) tuottavat tärkeää tietoa, jota on jatkossa hyödynnettävä paremmin paikallisessa työskentelyssä. Myös neuvoloiden ja kouluterveydenhuollon tietoja lasten ja nuorten hyvinvoinnista tulee hyödyntää vahvemmin. Verkostotyössämme pysymme ottamaan kaikki toimijat mukaan myös mittariston kehittämiseen.

Oppimiseen ja taitoihin liittyviin tavoitteisiin ei liity oppimistulosten mittaamista. Kaupunkistrategia ei ohjaa sivistystoimialaa riittävästi opetuksen laadulliseen kehittämiseen ja vertailtavuuteen oppilaitosten ja koulujen välillä.

6. MITEN KEHITETÄÄN OPETUSTOIMEN TAVOITTEITA SITEN, ETTÄ OPETUKSEN JA OPPIMISEN TASO PYSTYTÄÄN MITTAAMAAN?

Perusopetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppimisen arviointi määritellään valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa. Opetushallitus on laatinut kriteerit perusopetuksen päättöarviointiin kaikissa oppiaineissa sekä kuudennen luokan lukuvuosi- ja arviointiin. Arvioinnin uudistuksen tavoitteena on lisätä koulutuksellista tasa-arvoa ja oppilaiden yhdenvertaisuutta vahvistamalla arvosanojen vertailukelpoisuutta koulujen ja kuntien välillä sekä kansallisesti.

Arvioinnin kehittämistyössä on vastattu kentältä ja tutkimuksista nousseeseen tarpeeseen täsmentää arvioinnin linjauksia ja arviointikriteereitä. Keskeisenä tavoitteena on, että täsmennettyjen linjausten ja kriteerien käyttöönoton myötä oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi olisi entistä yhdenvertaisempaa ja tasa-arvoisempaa kouluissa eri puolilla Suomea.

Kouvolassa on tärkeää huolehtia jatkossakin opetushenkilöstön osaamisen johtamisesta, riittävästä resursoinnista sekä ajantasaisesta koulutuksesta, jotta kouluissa käytettävät opetusmenetelmät, työtavat sekä oppilaiden arviointi ovat monipuolisia ja vastaavat valtakunnallisia määräyksiä. Koulutusten myötä myös uusimpia tutkimustuloksia hyödynnetään opetukseen ja opettamisen jatkuvaan kehittämistyöhön.

Kouvolassa on käytössä lukutaitoa mittaavat testit 1., 4. ja 7. luokkien oppilaille. Testit antavat ajantasaisen tiedon oppilaiden osaamisen tasosta. Alakoululaisten osalta testistö mittaa myös laskutaitoa. Testit tehdään kaikille ko. luokkatason oppilaille. Testien avulla kartoitetaan oppilaiden taidot sekä mahdollisesti tarvittavat tukitoimet. Koulujen on lisäksi mahdollista ottaa käyttöön valtakunnallisia koemateriaaleja eri oppiaineissa. Näiden testien pohjalta voi tehdä lisäarviointia oppimiseen, opettamiseen ja tukitoimiin liittyen.

Kouvolassa aloitetaan lukuvuonna 24-25 FUNAjunior arviointimenetelmän käyttö esi- ja alkuopetuksessa. FUNAjuniorissa tehdään yhteistyötä yliopistojen kanssa, mikä mahdollistaa vahvan tieteellisen taustan hyödyntämisen oppilaiden taitojen arvioinnissa. FUNA:n tavoitteena on tuottaa oppimista ja hyvinvointia tukevaa tutkimusta sekä auttaa tiedolla ja tutkimusperustaisilla arviointivälineillä kouluja ja opettajia heidän työssään ja työnsä kehittämisessä.

Sekä valtakunnallisesti että myös Kouvolan 8.-luokkalaisille tehdyissä PISA-tutkimuksissa on noussut esille oppimisen vajetta. Tämän vuoksi Kouvolassa perusopetuksen yhdeksi kärjeksi hyvinvoinnin ja digitalisaation ohelle on nostettu perustaitojen hyvä oppiminen. Erityisesti huomiota kiinnitetään luku-, kirjoitus- ja laskutaitoihin. PISA-tutkimusten osalta täytyy kuitenkin huomioida, että PISA-tutkimuksiin osallistuu vain osa kouluista. Tutkimus ei anna kokonaiskuvaa oppilaiden osaamisesta. Kouvolalaisten tutkimukseen osallistuneiden koululaisten tulokset ovat samansuuntaisia kuin valtakunnalliset tulokset. Kaikkien koulujen osallistumismahdollisuus PISA-tutkimukseen selvitetään.

Kansainvälisesti on löydettävissä esimerkkejä, joissa sekä kouluja että opettajia on asetettu oppilaiden osaamisen mukaisesti ranking-listoille. Tutkimukset osoittavat tässä toimintamallissa olevat suuret riskit. Opettajan taidot ja osaa-

minen eivät ole mitattavissa oppilaiden taidoilla ja osaamisella tai oppilaiden oppimistuloksilla. Polku johtaa eriarvoistumiseen sekä vastakkainasetteluun.

Kouvolassa perusopetuksen laadulliseen kehittämiseen on kiinnitetty huomiota ja laatua seurataan joka toinen vuosi toteutettavalla laatuksella. Kysely nostaa esille kouluittain sekä kaupunkitasolla kehittämisen kohteita. Nämä kehittämisen kohteet huomioidaan ja niille nimetään toimenpiteet lukuvuosittain koulujen lukuvuosisuunnitelmassa. Laatutyön prosessia kehitetään vielä koko perusopetuksen kehittämistyön yhteydessä.

Perusopetuksessa tehdään kehittämissuunnitelmaa kohti vuotta 2030 ja se valmistuu syksyn 2024 aikana. Kehittämissuunnitelmassa otetaan huomioon valtakunnalliset tutkimustulokset sekä paikalliset kehittämistyön tarpeet osaamisen, oppimisen ja hyvinvoinnin lisäämiseksi.

Liikuntapaikkojen ja kulttuuritapahtumien kävijöiden lukumäärän ohella laadullinen arviointi ml. asiakaspalaute antaisi konkreettisemmän kuvan palvelujen kehittymisestä ja perusteita jatkosuunnittelulle.

7. MITEN TAVOITTEITA JA NIITÄ KOSKEVIA MITTAREITA KEHITETÄÄN?

Liikunta- ja kulttuuripalveluissa sekä vapaassa sivistystyössä asiakaslähtöisyys on yksi toiminnan perusta. Jatkuva asiakaspalautteiden seurantaa tehdään eri tavoin, ja tulosten perusteella toimintaa kehitetään.

Kulttuuripalveluissa tehdään laajempi asiakaskysely joka 2. vuosi. Kyselyssä kartoitetaan itselle mieluisinta kulttuuritarjontaa ja miten sitä haluaa kokea. Lisäksi kysytään, mistä ihmiset hakevat tietoa kulttuuritoiminnasta. Vastaajat ottavat kantaa myös siihen, mikä on kaupungin kulttuuripalveluiden tärkein tehtävä sekä siihen, mikä on kulttuurin merkitys hyvinvoinnille sekä kaupungin imagolle ja elinvoimalle. Kyselyssä kartoitetaan kuntalaisten halukkuutta osallistua kulttuuripalveluiden sisällön suunnitteluun. Lisäksi kyselyssä voi laittaa toiveita, terveisiä tai kehittämisideoita kulttuuripalveluille. Kyselyn tuloksia hyödynnetään palvelujen kehittämisessä ja kulttuuriohjelman tavoitteiden asettamisessa ja toteuttamisessa. Kulttuuriohjelman mukainen kulttuurifoorumi-käytäntö on käynnistynyt tänä vuonna. Kulttuuriohjelman yhdeksi kehitettäväksi teemaksi kirjattiin kulttuurin toimijoiden ja kokijoiden kohtaaminen sekä yhdessä tekeminen, tilaisuus keskustelulle, ideoinnille ja verkostoitumiselle eri toimijoiden parissa.

Lisäksi eri kulttuurin yksiköissä kerätään palautetta asiakkailta eri tavoin. (Esim. Museo on kerännyt näyttelyissä asiakaspalautetta sekä sähköisesti että paperilomakkeella jo yli kymmenen vuoden ajan. Palautteessa kysytään mm. mistä asiakas on saanut tiedon näyttelystä ja mitä odotuksia käynnille on. Asiakas arvioi käyntiä kohdassa "olen tyytyväinen käyntiini" asteikolla 1-5 (1 = eri mieltä, 5 = samaa mieltä). Näyttelykohtaisia palautteita saadaan keskimäärin 150 kpl / näyttely. Tyytyväisyys käyntiin on useimmiten arvioitu välille 4,2-4,8. Museon asiakaspalvelukyselyä on tarkoitus uudistaa seuraavan vuoden aikana.)

Vuosittain liikuntapalveluissa on tehty jollekin kohderyhmälle (alle kouluikäiset, koululaiset ja toisen asteen opiskelijat, työikäiset, ikääntyneet, liikuntaseurat) liikuntaselvitys. Niissä selvitetään liikuntakäyttytymisen lisäksi myös mm. tyytyväisyyttä Kouvolan liikuntaolosuhteisiin ja kysytään tarpeita ja toiveita niihin liittyen. Näistä selvityksistä saadaan paljonkin laadullista arviota kokonaistilanteesta liikunnan palvelun kehittämistyön avuksi.

Liikuntapalveluissa on koottu yleinen liikunnan asiakaspalautekysely, mutta viime vuosina sitä ei ole kovin aktiivisesti käytetty osin liikunnan palveluiden organisaatiomuutostenkin vuoksi. Tällä hetkellä se löytyy liikuntaryhmät-verkkosivulta, eikä siihen juurikaan ole asiakaspalautteita tullut. Periaatteessa tätä asiakaspalautekyselyä voisi edelleen hyödyntää liikuntapaikoilla ja liikunnan palveluissa, jos näin päätettäisiin. Se pitäisi sitten vaan ottaa aktiivisesti esille ja käyttöön.

Kansalaisopiston kurssien osallistujille lähetetään kurssin päätyttyä au-tomaattisesti Hellewi- ohjelmasta palautekysely, jossa heitä pyydetään arvioimaan Likert-asteikolla 1-5 seuraavia väittämiä: kurssi täytti asettamani opiskelutavoitteet, olen tyytyväinen opetukseen, osaamiseni on parantunut kurssin aikana, olen oppinut kurssin aikana sellaisia asioita, joita pystyn hyödyntämään arjessani, ilmoittautuminen on helppoa ja kurssitarjonta on mielestäni monipuolista ja mielenkiintoista. Strukturoitujen kysymysten lisäksi kyselyssä on avoin kysymys: Minkälaisista kursseista olet kiinnostunut? Mitä muuta palautetta haluat antaa? Palautekyselyn vastauksia käytetään aktiivisesti opetuksen arviointiin ja kurssisuunnittelun kehittämiseen.

Kaupunkistrategiaa tukevista tavoitteista 13/25 ei toteutunut edes tyydyttävällä tasolla ja keskiarvo kaikkien tavoitteiden toteutumista oli 2,6. Tulos ei ole hyväksyttävällä tasolla.

8. MILLÄ KONKREETTISILLA TOIMENPITEILLÄ VARMISTETAAN, ETTÄ JATKOSSA KAUPUNKISTRATEGIAN EDISTÄMISTÄ TUKEVAT TAVOITTEET SAAVUTETAAN PAREMMIN?

Talousarvioon tavoitteiden asettaminen on haastavaa ja jatkossa tulee pystyä määrittämään tavoitteet realistisemmin ja konkreettisemmin. Tähän kiinnitetään huomioita aikaisempaa enemmän talousarvion laadintavaiheessa.

KOUVOLA

Kouvola kaupungin julkaisu 2025

Tekstit: Tarkastuslautakunta / Vesa Huuskonen

Taitto: Mainostoimisto Sepeteus **Kuvat:** Kouvola kaupunki